

PEDAGÓGIAI PROGRAM

SZENT LÁSZLÓ ÁLTALÁNOS ISKOLA

BEVEZETŐ

Iskolánk neve: Kőbányai Szent László Általános Iskola

Fenntartó: Kelet-Pesti Tankerületi Központ
1106 Budapest, Keresztúri út 7-9.

Mottónk:

„Olyan embereket kell az iskoláknak kibocsátaniuk, akik megtalálják helyüket az életben, és szemüket a táguló horizontra függesztve szilárdan megállnak a lábukon. Ez a feladat az iskolát minden szinten a legfontosabb közintézménnyé, és a tanítást a legfontosabb közéleti alakká teszi. Ahogyan ma tanítunk, olyan lesz a holnap.”

(Szentgyörgyi Albert)

HELYZETELEMZÉS

A Kőbányai Szent László Iskola kerületünk egyik legrégebbi, jelenleg legnagyobb, jó hírű iskolája. Családi házakkal, a régi Kőbánya bérházaival, új lakóteleppel övezve, műemléki környezetben maga is a városközpont jellemző épületegyüttese, amely minden irányból jól megközelíthető.

1892-ben iskolánk jogelődjében elkezdődött a tanítás. Az épületünket 1910-ben adták át, mint elemi- és polgári leányiskola. 2004-ben került sor a Szent László tér másik felében lévő – korábbi fiú elemi iskola – összevonására. A Szent László tér 34. szám alatt lévő iskola jogutódja vagyunk, sok, még élő hagyománnyal. A XXI. század elejének két nagyon elismert iskolája került összevonásra.

A múlt nagyszerű értékeiből következik iskolánk célja; hagyományokat megőrizve folyamatosan megújulni.

A helyi igény hozta létre - a fővárosban elsők között - 1957-ben az ének-zene tagozatot, amely megindította vonzaskörzetének bővülését. Ez a folyamat 1982-ben a testnevelés tagozat, majd 1993-ban a gimnáziumi előkészítő osztályok beindításával folytatódott. 2004. július 1-jével a Szent László téren lévő két általános iskola összevonásra került, s a két eltérő profilú intézményből – a differenciált idegennyelvi-

számítástechnikai és az emelt ének-zenei, testnevelés - kellett kialakítanunk az „új” iskola arculatát. Figyelembe vettük a korábbi tapasztalatokat és a szülői igényeket, melyet kérdőívvel mértünk fel.

A szülők gyerekeik számára az idegen nyelv oktatását tartották a legfontosabbnak az általunk felajánlott lehetőségek közül.

Az elmúlt években folyamatosan figyelemmel kísértük az iskolánkban történt külső mérések összehasonlító értékelését. Két tantárgyból - magyar nyelv és irodalom, illetve a matematika - kerületi eredményeink általában átlag feletti. *Az országos mérések értékelésénél megállapítható, hogy az országos átlag felett, de a budapesti átlag alatt teljesítünk. A cél kitűzése egyértelmű: budapesti átlagot elérni, azt meghaladni.

Az előző helyzetelemzés kiegészítéseit nagyobb részt megvalósítottuk. A természettudományok fejlesztése érdekében erősítettük az együttműködésünket az ELTE Apáczai Csere János Gimnáziummal és a Szent László Gimnáziummal. Több közös pályázatban dolgoztunk együtt; „Tehetséggondozó középiskola”, „Géniusz” TÁMOP pályázat, „Öveges József pályázat”.

Iskolánk 2018-ban Kiválóan Akkreditált Tehetségponttá vált, 2020 szeptemberétől első alkalommal nyertük el az Ökoiskola címet.

Tehetséggondozásunk töretlenül sikeres. Tanulóink mintegy 90%-a érettségi adó középiskolában tanul tovább.

Nagyon sok migráns diák választja iskolánkat. Ezért is tartalmaz a Pedagógiai Programunk „Interkulturális nevelési program” részt.

Iskolánk diákjait vizsgálva erősödik a „kétarcúság”, tehetséges diákok, eredményes tehetséggondozással, illetve ugyanezekben az osztályokban komoly szociális hátránnyal küzdő gyerekek.

A kőbányai városközpontja jellemző, hogy sok család az ország minden részéről költözik ide bérelt lakásokba. Ezeknek a gyerekeknek a felzárkóztatás, helyenként az integrálása okoz nehézségeket. Erre külön figyelmet kell fordítanunk.

A törvényi változásoknak eleget téve, hagyományainkat kívánjuk folytatni.

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

A jövő szempontjából fontosnak tartjuk, hogy a kerület olyan iskolája legyen a Szent László Általános Iskola, amely hagyományait, értékeit megőrzi, nyitott az újra a kor igényeinek megfelelően, színvonalas nevelő-oktató munkájával hozzájárul a tanulók képességeinek maximális kibontakoztatásához, ahhoz, hogy megfelelő etikai, érzelmi tulajdonságokkal felvértezve sikerrel alakítsák pályájukat, és a társadalom hasznos polgáraivá váljanak.

Tesszük ezt annak teljes tudatában, hogy a múlt értékeire támaszkodva a jelen körülményei között a jövőnek új értéket teremtve, a társadalom számára a legértékesebbet adjuk, az EMBERT neveljük!

Igyekszünk úgy munkálkodni a holnap számára, hogy megfelelhessünk a Michelet szavaival kifejezett bizalomnak:

**„Embereket formáljatok,
és rendben lesz a világ!”**

A Kőbánya központjában 2004. július 1-jéig önállóan működő iskolák több mint 100 éve szolgálják a kőbányaiakat. Jelentős oktatástörténeti értéket kell őrizniük.

Célunk, hogy a hagyományok őrzésének eleget téve, állandóan megújulni kész, gyerekközpontú iskolát hozzunk létre, ahol a diákok jól érzik magukat, a szülők segítő partnerként állnak az iskola mellett.

Arra törekszünk, hogy olyan módszertani sokszínűség jellemezze az oktató-nevelő munkánkat, mely a tanulóink képességeinek és személyiségének a kibontakoztatására alkalmas.

Képesek vagyunk pedagógiai programunk magas színvonalú megvalósítására, mert nevelőtestületünk elkötelezett, igényes nevelő-oktató tevékenységre kész.

NEVELÉSI PROGRAM

PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK

- iskolánk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása -

A Kőbányai Szent László Általános Iskolában tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni.

1. Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat.

Ennek keretében:

- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk,
- a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
 - tanuló és tanuló,
 - tanuló és nevelő,
 - szülő és nevelő,
 - nevelő és nevelő között.

2. Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink **szellemileg, erkölcsileg** és **testileg** egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a ránk bízott gyermekekből.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alapképzettséget nyújt,
- iskolánk olyan – az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
- szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
- törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat,

- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
 - szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet.
3. Iskolánk – elsősorban a szülőkkel ápoltságok révén – folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében. Ennek érdekében:
- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal,
 - igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint városunk érdeklődő polgárai,
 - ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat a kerületünkben található iskolákkal és közművelődési intézményekkel,
 - nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy iskolánk – eddigi hagyományaihoz híven – továbbra is képviseltesse magát a különféle kerületi rendezvényeken, illetve a tanulók számára szervezett kerületi szintű megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen.
4. Iskolánk minden tanuló számára biztosítani kívánja az esélyegyenlőséget.

Ennek érdekében

- biztosítjuk tanulóink számára a képesség-kibontakoztató foglalkozásokat, melyek lehetővé teszik számukra a sikeres integrációt, illetve azt, hogy képesek legyenek megfelelni a sikeres társadalmi beilleszkedés követelményeinek.
5. Eseményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:
- humánus,
 - erkölcsös,
 - fegyelmezett,
 - művelt,
 - kötelességtudó,
 - érdeklődő, nyitott,
 - kreatív, alkotó,
 - becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
 - képes a problémák érzékelésére és megoldására,
 - gyakorlatias,
 - képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,
 - jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban),
 - van elképzelése a jövőjéről illetően,
 - becsüli a tudást,
 - öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban,
 - ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit,

- képes tudását tovább fejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
- tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti,
- képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban,
- a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik,
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
 - nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
 - a természet, a környezet értékeit,
 - más népek értékeit, hagyományait,
 - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
- a társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és a természeti környezetben,
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat,
- ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
- ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit,
- viselkedése udvarias,
- beszéde kulturált,
- társaival együttműködik,
- szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli,
- képes szeretetet adni és kapni,
- szereti hazáját,
- megérti, tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket,
- szellemileg és testileg egészséges, edzett,
- egészségesen él,
- szeret sportolni, mozogni,
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolat, gondozott.

Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.

AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ ÉS OKTATÓ MUNKA CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

1. Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
2. Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
3. Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
4. Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
5. A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
6. Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
7. A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
8. A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak,

jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.

9. A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
10. Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Digitális oktatás bevezetése esetén az alábbi pedagógiai elveket követjük:

- intézményünkben törekszünk a lehető legkevesebb platform használatára;
- a közismereti tantárgyakból a szaktanárok hetente min. 1 alkalommal online órát tartanak;
- az osztályfőnökök hetente min. 1 alkalommal online beszélgetést tartanak;
- a készségtantárgyakból a szaktanárok csak motiváló jellegű feladatokat adnak;
- az értékelést az online oktatás sajátosságaihoz igazítjuk.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek.	- Követelés. - Gyakoroltatás. - Segítségadás. - Ellenőrzés. - Ösztönzés.	- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése. - Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. - Hagyományok kialakítása. - Követelés. - Ellenőrzés

		- Ösztönzés.
2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése.	- Elbeszélés. - Tények és jelenségek bemutatása. - Műalkotások bemutatása. - A nevelő személyes példamutatása.	- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása).	- Magyarázat, beszélgetés. - A tanulók önálló elemző munkája.	- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról. - Vita.

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak legalább a kilencvenöt százaléka a nyolcadik évfolyam végén:

- minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás a helyi tantervben meghatározott továbbhaladás feltételeinek.
- rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolai követelményeknek a későbbiekben megfeleljen,
- ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat,
- határozott elképzeléssel bír saját közelebbi és távolabbi jövőjét és sorsát illetően.

A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A tanulók erkölcsi nevelése.

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

2. A tanulók értelmi nevelése.

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

3. A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

4. A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

5. A tanulók akarati nevelése.

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

6. A tanulók nemzeti nevelése.

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

7. A tanulók tudatos állampolgárrá nevelése.

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

8. A tanulók munkára nevelése.

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

9. A tanulók egészséges életmódra nevelése.

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

KÖRNYEZETI (FENNTARTHATÓSÁGRA) NEVELÉSI ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

*„A legjobb iskola, amelyben egy ifjú ember megtanulhatja,
hogy a világnak van értelme,
a természettel való közvetlen kapcsolat.” (Konrad Lorenz)*

1. Bevezetés

A Szent László Általános Iskola nevelőtestülete elkötelezett a fenntarthatóság pedagógiájának hatékony megvalósítása iránt. Nagy jelentőséget tulajdonít a környezeti nevelésnek, ezen belül az egészséges életmódra nevelésnek, az egészségfejlesztésnek.

A fenntarthatóságra nevelés célja a környezettel harmóniában élő, környezettudatos gondolkodású ember nevelése, aki rendelkezik a szükséges tudással, megfelelő beállítottsággal bír, motivált, s mindezek következtében odafigyel a környezetére.

Célunk tehát a megfelelő környezeti attitűd kialakítása, az ökológiai szemlélet formálása: a tapasztalásra, tudásra épülő érzelmi viszonyulás, a környezetbarát szokásrend megteremtése és fenntartása.

Ennek érdekében kívánjuk tanítványainkat hozzásegíteni ahhoz, hogy

- felnőttként képesek legyenek felismerni a környezeti problémákat, melyek megoldásában tevékenyen részt kívánnak és tudnak venni, javítva ezzel saját életminőségüket;
- vállaljanak felelősséget környezetük állapotának megőrzéséért;
- tanúsítsanak empátiát mások értékrendje iránt;
- képesek legyenek felülbírálni döntéseiket, meggyőzni másokat a környezet értékeinek megóvása érdekében.

Meggyőződésünk, hogy egészséges életmód, az egészségkultúra az általános műveltség része, s ennek megszerzéséhez személyes példamutatással és diákjaink személyiségének sokoldalú fejlesztésével kívánunk hozzájárulni.

Feladatunknak tartjuk:

- az egészség-érték szemlélet elfogadtatását;
- korszerű ismeretek korszerű módszerekkel történő átadását tanulóink életkori sajátosságainak figyelembevételével;
- az egészséges és esztétikus környezet iránti igény kialakítását, annak biztosítását a rendelkezésünkre álló lehetőségek maximális kihasználásával;
- sokoldalú, nyitott és tetterre kész személyiségek fejlesztését;

- a helyes, tudatos, fenntartható életvitel kialakítását;
- a prevenciót.

2. Jogszabályi háttér

- Magyarország Alaptörvénye
- 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1999. évi XLII. törvény a nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól
- 2011. évi CXCV. törvény a köznevelésről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról

3. Helyzetelemzés

3.1. Iskolánk helyzete

Erősségeink

Iskolánk tömegközlekedéssel jól megközelíthető helyen, a kerület központjában található. Elhelyezkedésünk miatt nem okoz gondot külső programok megvalósítása, közművelődési intézmények és sportlétesítmények látogatása.

Az egyre jobban kiépülő kerékpárút-hálózat lehetővé teszi az épület kerékpárral történő megközelítését. A kerékpárok biztonságos tárolása megoldott.

Több udvar áll rendelkezésünkre, ahol tanulóinknak lehetőséget tudunk biztosítani a rekreációra. A díszudvaron esztétikus körülményeket biztosítunk szabadtéri rendezvényeinknek (tavaszköszöntő, évnyitó, évváró); a három sportudvar a testnevelés órák és edzések egy részének, illetve a napközis tanulók szabadidős tevékenységének helyszíne, a napközis játszóudvar az alsó tagozatosok számára biztosít pihenési és kikapcsolódási lehetőséget.

A testnevelés órákat és az edzéseket jelenleg egy tornateremben és egy nagyobb befogadóképességű tornacsarnokban tartják a kollégák. Ezek a helyiségek a délutáni gyógytestnevelés órák megvalósítására is rendelkezésre állnak.

Az iskolában évtizedek óta működik DSE.

Testnevelő kollégáink jól képzett, elkötelezett és elismert szakemberek. Jó kapcsolatot ápolnak egyesületekkel, szakosztályokkal.

A gyógytestnevelésre javasolt tanulók foglalkoztatását a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat alkalmazásában álló, kijáró gyógytestnevelő végzi, aki a tornatermi foglalkozások mellett uszodai foglalkozásokat is tart.

A mindennapos testnevelés megvalósításához igénybe vesszük a közeli uszodákat, az igényjelleggel működő jégpályát.

Mind a pedagógusok, mind a technikai dolgozók számára fontos a környezet megóvása. A fenntarthatóságra nevelés így mindannyiunk közös feladata. A 2019-2020. tanévtől intézményünkben öko-munkacsoport működik, melynek munkájában pedagógusok, technikai dolgozók és diákok egyaránt részt vesznek. 2020. szeptember 1-jétől iskolánk az Ökoiskolai Hálózat tagja.

Gyengeségeink

A szüneteket tanulóink az osztálytermekben, illetve a szűk folyosókon töltik, fedett zsebongó nem áll rendelkezésünkre.

Az ebédlő zsúfolt, az étkezésre szánt idő minimális.

A tanári szoba mérete a tantestület létszámának nem felel meg.

Az épület állagának megóvása nem megoldott, többnyire csak a közvetlen veszélyhelyzetek elhárítására van lehetőség.

A nevelőtestület átlagéletkora magas, s továbbra is emelkedő tendenciát mutat.

A tanárok és a technikai dolgozók között többen dohányoznak.

Lehetőségeink

A tanítási órák után a tanulók többsége számára napközi otthoni, a 7.-8. osztályosoknak tanulószobai ellátást tudunk biztosítani.

Differenciált foglalkozásokon felzárkóztatunk, illetve tehetséget gondozunk. Egyes tantárgyak (idegen nyelv, technika és tervezés, digitális kultúra) oktatása csoportbontásban történik. Bizonyos közismereti órákon lehetőséget adunk a kéttanítós modell (co-teaching) alkalmazására, ezzel is segítve az egyéni képességfejlesztést.

Az iskolai étkeztetést valamennyi igénylő számára biztosítani tudjuk.

Iskolánk technikai felszereltsége jó: mind audiovizuális, mind számítástechnikai eszközökkel rendelkezünk.

Veszélyforrások

Az épületben rendelkezésre álló tér igen szűk: a folyosók és lépcsőházak kevés mozgásteret biztosítanak.

A tornaöltözők és a hozzájuk tartozó vizes blokkok kicsik és szűkek. A tornacsarnok megfelelő fűtése, szellőztetése és szigetelése kívánivalót hagy maga után. A tornatermekhez tartozó tanári szoba mérete és felszereltsége nem megfelelő (átöltözésre, tisztálkodásra nincs lehetőség).

Kevés kivétellel (technika-életvitel, számítástechnika, testnevelés) nincsenek meg a kabinetrendszerű oktatás feltételei.

Iskolánk a városközpontban helyezkedik el, ahol a levegő az átlagosnál szennyezettebb, a járműforgalom – főként a reggeli és délutáni órákban – jelentős.

Több diák és tanár esetében nem elhanyagolható a naponta utazással töltött idő mennyisége, ami stressz-fokozó tényező, a mindennapi pihenést, regenerálódásra szánt időt rövidíti meg.

3.2. Erőforrásaink

3.2.1. Személyi erőforrások

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör
Iskolavezetés	Támogatja a környezeti (fenntarthatóságra) nevelési és egészségnevelési terv megvalósítását; Pályázatokkal anyagi forrásokat teremt; aktívan részt vesz a megvalósításban.
Osztályfőnökök	A környezeti és egészségneveléshez kapcsolódó témákat évfolyamokra lebontva építik be a munkatervükbe.
Diákönkormányzatot segítő pedagógus	Kapcsolatot tart a nevelőtestület és a diákönkormányzat között; segíti a tanulók érdekképviseleti szervének működését.
Ökocsoport tagjai	Figyelemmel kísérik a fenntarthatóságra nevelés folyamatában elért eredményeket, meghatározzák a soron következő feladatokat, tevékenyen részt vesznek azok megvalósításában.
Tanárok, tanítók	A megfelelő tantárgyakba beépítik és tanítják a környezet-egészségügyi tartalmakat; aktív résztvevői a

	szemléletformáló tevékenységnek; programok szervezői, segítői, megvalósítói.
Logopédus (külső munkatárs)	A felmerülő igényeknek megfelelően segíti elsősorban az alsó tagozaton a tanítók munkáját.
Iskolapszichológus (külső munkatárs)	Segíti a mentálhigiéniai nevelést; egyéni és csoportos beszélgetéseket kezdeményeznek gyerekekkel és szülőkkel; segítséget nyújt a konfliktuskezelésben, tanulási, beilleszkedési és magatartási nehézségek oldásában.
Gyermekvédelmi felelős	Koordinálja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulókkal napi kapcsolatban lévő, őket segítő osztályfőnökök munkáját, kapcsolatot tart a gyermekvédelemben érintett intézményekkel, hatóságokkal.
Iskolaorvos, védőnő, fogorvos	Segítik a tanárok egészségnevelő tevékenységét; éves munkatervük szerint elvégzik az előírt szűréseket és vizsgálatokat.
Adminisztratív dolgozók	Támogatják a pedagógusok munkáját a megfelelő háttér biztosításával.
Pedagógiai asszisztensek	A felmerülő igényeknek megfelelően segítik a pedagógiai munkát.
Konyhai dolgozók (külső munkatársak)	Tálalókonyhákon biztosítják a közétkeztetés feltételeit, betartják és betartatják a HACCP rendszer előírásait.
Büfés (külső munkatárs)	Árukészletének megválasztásával törekszik az egészséges táplálkozás alapjait megvetni.
Technikai dolgozók	Biztosítják az iskola valamennyi dolgozója és diákja számára a tárgyi feltételeket és a megfelelő munkakörülményeket.
Diákok	Sokoldalúan és aktívan részt vesznek a tervezett programokban; véleményükkal, kezdeményezéseikkel konstruktív közreműködői a programnak.
Szülők	Részt vesznek a külső erőforrások felkutatásában, keresik a lehetőségeket természetbeni támogatásunkra; egyes programokban tevékenyen részt vesznek.

3.2.2. Anyagi erőforrások:

az intézmény infrastruktúrája, annak bérbeadásából származó bevételek

az iskola munkatársai által készített pályázatok
„Tanulóink Jövőjéért” Alapítvány

3.2.3 Intézményen kívüli segítők:

Bárka Kőbányai Humán szolgáltató Központ
Budapest Főváros Kormányhivatala X. Kerületi Hivatal Gyámügyi Osztály
Budapest X. Kerületi Rendőrkapitányság

4. Célok és feladatok

4.1. Céljaink:

- Programunk segítse elő a tanulók környezettudatos magatartását, egészséges életvitelét, az ehhez szükséges képességek kialakulását.
- Diákjaink legyenek képesek nyomon követni saját egészségi állapotuk változásait; érzékeljék az egészségi állapotukat érintő külső és belső környezeti tényezők hatását.
- Váljanak képessé egészségük megőrzésére, a veszélyeztető tényezők lehetőség szerinti kiküszöbölésére; találják meg a megfogalmazott szükségletekhez vezető, egészségüket és környezetüket védő optimális megoldásokat.
- A felnövekvő nemzedék legyen képes egy környezeti válság megakadályozására, segítse elő az élő természet fennmaradást.
- Tanulóinkban alakuljon és fejlődjön az ökológiai gondolkodás, a holisztikus szemléletmód, a másokkal szembeni tolerancia.
- Emelkedjék a családi életre nevelés és a szexuális nevelés színvonala.

4.2. Feladataink:

A környezeti ismeretek és szakértelem, az értékrend és az etikai ítélőképesség fejlesztése, a részvételi demokráciára való alkalmasság, képességek és indítékok kialakítása. •

A kritikai gondolkodás, a konfliktusok kezelése, a személyes életviteli szokások alakulását meghatározó döntési mechanizmus formálása és a tényleges civil részvétel a fenntarthatósághoz történő hozzájárulás érdekében.

- Természeti, társadalmi környezetünk megismerése, az ezekről alkotott nézet- és attitűdrendszer formálása.
- A kritikai gondolkodás fejlesztése.
- Hagyományaink ápolása.

- Az elméleti ismeretek megszerzésén túl az értékrend és az etikai ítélőképesség fejlesztése, valamint a szerzett ismeretek gyakorlati alkalmazása a következő területeken:
 - az élet tisztelete;
 - természeti viszonyok, kölcsönhatások felismerése;
 - az ember-természet, a természet-társadalom kapcsolata;
 - életviteli szokások (rendszeres testmozgás; egészséges táplálkozás
higiénia; mentális egészség; a balesetek és betegségek megelőzését, a gyógyulást segítő magatartás; egészséges szexualitás és családtervezés; stressz-helyzetek felismerése és kezelése; tanulási technikák elsajátítása; a tanulási környezet alakítása; aktív szabadidő-eltöltés; rekreáció; egészségkárosító magatartásformák, szenvedélybetegségek veszélyei és elkerülése; egészségünket veszélyeztető környezeti hatások felismerése, egészséges és biztonságos környezet kialakítása; a fogyasztékkal élők, hátrányos helyzetűek elfogadása, segítése és integrációja; az empátia készség és a tolerancia fejlesztése);
 - önismeret és önértékelés.

5. A környezeti és egészségnevelés szinterei

5.1. Az iskolai környezet

5.1.1. Az iskolai környezet:

- az iskola külső és belső környezeti értékeinek megismerése, védelme,
- belső környezet alakítása:
 - esztétikus, világos, biztonságos tantermek kialakítása,
 - biztonságos, a gyerekek életkorának megfelelő iskolabútorok használata,
 - természetes anyagokból készült dekorációk, diákmunkák előnyben részesítése,
 - élő növények telepítése, gondozása az iskola egész területén,
- energiatakarékossággal és újra-hasznosítással kapcsolatos feladatok, versenyek szervezése (pl. szelektív hulladékgyűjtés),
- aktuális, környezetvédelemmel és egészséggel kapcsolatos események megjelenítése különböző információhordozókon,
- pedagógiai-pszichológiai tanácsadás az iskolában, az iskolai nevelés-oktatás támogatására,
- egészséges életmódra nevelés mindennapi tevékenységekkel,
- egészséges táplálkozásra irányuló kezdeményezések (büfé, konyha, rendezvények, stb.)
- gyalogos és kerékpáros közlekedés ösztönzése,

- pedagógusok és technikai dolgozók példamutatása.

5.1.2. Házirend:

- az egészséges életmódhoz megfelelő keret biztosítása,
- a szünetek időtartamának és megoszlásának rendszeres felülvizsgálatával az étkezések, illetve a levegőzés kulturált megoldása, udvari szünetek beiktatása
- addikciót kiváltó tényezők elleni küzdelem,
- az ebédelői beosztás összehangolása az órarenddel (tanulóink nem étkezhetnek közvetlenül az edzés, ill. a testnevelés óra előtt; a kóruspróbák és délutáni foglalkozások előtt elegendő idő biztosítása a nyugodt étkezéshez);
- időjárásnak és tevékenységnek megfelelő öltözék, váltócipő használatának szorgalmazása,
- tanítási órákon az eszközök helyes, balesetmentes használatának hangsúlyozása,
- az osztályfőnöki órákon, az egyes szakórákon, szabadidős és iskolán kívüli programokat megelőzően balesetvédelmi oktatás.

5.1.3. Tanórai foglalkozások:

- szaktárgyi órákon (elméleti és gyakorlati):
 - minden tantárgyban, minden műveltségi területen jelen kell lenni a fenntarthatóságra nevelésnek;
 - környezetünk megismertetése érdekében minél több lehetőséget kell biztosítani a közvetlen és közvetett tapasztalásnak, az összefüggések megértetésének;
 - kiemelten fontos a gyerekek helyes testtartásának figyelemmel kísérése,
 - „tisztá kézzel tiszta eszközök” használatának szorgalmazása.
- osztályfőnöki órákon
 - nevelőink személyes példamutatása,
 - mentálhigiénés témájú órák megtartásához lehetőség szerint külső segítség igénybevétele (védőnő, addiktológiai szakember, ifjúságvédelemmel foglalkozó szakember, stb.),
 - fenntarthatósággal kapcsolatos témakörök feldolgozása, esetelemzések,
 - az ülésrend rendszeres és tudatos változtatása az anatómiai elváltozások megelőzése érdekében.

5.1.4. Tantárgyak szerinti lehetőségek:

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat (népköltészeti és műköltészeti alkotásokat),
- ismerjék meg a magyar nyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását,
- törekedjenek a magyar nyelv megfelelő használatára és védelmére,
- más területeken is felhasználható szövegértésre tegyenek szert,
- fejlődjön kreativitásuk, gondolkodásuk,
- fejlődjön kommunikációs készségük, legyenek képesek vitázni, érvelni.

A tanulóknban

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés,
- alakuljon ki a környezet- és médiatudatos magatartás,
- növekedjék a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledés,
- alakuljon ki az önképzés igénye és képessége.

Történelem

A tanulók

- tapasztalják meg, hogy a történelemtudás az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt,
- alakuljanak ki az aktív állampolgári létehez szükséges kompetenciák alapjai,
- tudják értelmezni a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására kifejtett hatását,
- ismerjék fel, hogy az emberi cselekedet és annak hatása/következménye között összefüggés van,
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Állampolgári ismeretek

A tanulók

- kapjanak támpontokat a mindennapi életben történő tájékozódásához,
- sajátítsák el a mindennapi életben alkalmazandó készségeket,
- legyenek képesek tájékozódni a munka világában,
- ismerjék meg a tudatos fogyasztóvá válás meghatározó és a fenntarthatóság alapvető szempontjait,
- kapjanak támogatást a felnőtt élet szerepeire történő felkészüléséhez.

- Etika

A tanulók

- képesek legyenek önállóan és felelősen gondolkodni, tudatosan cselekedni,
- erkölcsi gondolkodása fejlődjön,
- saját értékrendje kialakuljon,

A tanulóknak fejlődjenek azok a képességek,

- melyek az életvezetésében tudatosabbá, társaik és környezetük problémái iránt érzékenyebbé tehetik,
- melyek erősítik identitásukat,
- melyek aktív társadalmi cselekvésre készítik és segítik a nehéz helyzetek megoldásában.

Hon és népismeret

A tanulók

- művelődéstörténeti ismeretei bővüljenek, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete,
- természettel való harmonikus kapcsolata kialakuljon,
- társadalomba való beilleszkedése eredményes legyen.

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékenyék a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével,
- fejlődjön nyelvi cselekvőképességük,
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit,

- legyen tudomásuk más népek ilyen irányú tevékenységéről,
- és ismerjék az idegen országok fenntarthatósággal foglalkozó szervezeteit.
- A tanulóban alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben.

Matematika

A tanulók váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok, mérési eredmények kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására,

- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni,
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön,
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait,
- problémamegoldó és problémaalkotó képessége fejlődjön.

Környezetismeret

A tanulók

- cselekvő úton szerezzenek tapasztalatokat,
- sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzéshez szükséges módszereket (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérlet),
- környezet iránti érdeklődése és felelősségvállalása erősödjék,
- ismerjék fel az összefüggést az egészség megőrzése és az egészséges életvitel összetevői között.

Természettudomány

A tanulók

- természetes érdeklődése alakuljon át tudatos ismeretszerzéssé,
- haladó szinten és integrált módon sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés módszereit,
- megfigyelő-, leíró, azonosító és megkülönböztető képessége, mérési technikája tovább fejlődjék,
- váljanak képessé életszerű természettudományos problémák feldolgozására,
- foglalkozzanak részletesen az élő és élettelen környezeti elemeket érintő környezet- és természetvédelmi problémákkal, valamint a fenntartható fejlődés témakörével,
- tartsák fontosnak testi és lelki egészségük megőrzését,
- környezettudata, felelősségérzete, döntési képessége fejlődjön.

Kémia

A tanulók

- tudatába épüljön be, hogy a kémiai ismeretek szükségesek az élőlényekben zajló folyamatok megértéséhez, a mindennapokban használt tárgyaink előállításához,
- szerezzenek megfelelő ismereteket a tudatos vásárlási szokások kialakulásához, az egészségvédelemhez és az élhető környezet megóvásához,
- képesek legyenek az elsajátított ismeretek és a természettudományos szemlélet birtokában – később felnőttként is – egyre tudatosabban ügyelni az egészségükre, szűkebb és tágabb környezetükre,
- legyenek tisztában a mindennapokban használt vegyszerek környezet-egészségügyi hatásaival.

Fizika

A tanulók

- aktív problémamegoldóként sajátítsák el a legkorszerűbb fizikai, tudományos ismereteket és készségeket,
- foglalkozzanak egészségmegőrzéssel, globális környezeti problémákkal, a természeti erőforrások felelős felhasználásával összefüggő problémákkal,
- legyenek képesek megérteni a megismert jelenségek lényegét, az alapvető technikai eszközök működésének elvét, az időszerű társadalmi-gazdasági kérdések, problémák jelentőségét, s a fizika hozzájárulását a megoldási törekvésekhez.

Biológia

A tanulók

- kapjanak teljes képet az élet biológiai értelmezéséről, az élővilágról és az ember szervezetéről és egészségéről,
- ismerjék meg és szeressék a természeti és az épített környezetet,
- legyenek képesek természeti környezetük tudományos megfigyelésére, a rendszerek és folyamatok feltárására, következtetések levonására,
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket,
- legyenek képesek az egészség értéként való kezelésére és az ennek megfelelő életvezetés kialakítására,

- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat, törekedjenek azok megoldására.

Földrajz

A tanulók

- értsék meg Földünk mint egységes rendszer sérülékenységet,
- ismerjék meg szűkebb és tágabb természeti, társadalmi-gazdasági környezetünk jellemzőit, a körülöttük zajló folyamatokat – melyeknek önmaguk is részesei – és ezek összefüggéseit, kölcsönhatásait, a környezetben való tájékozódást, a benne történő eligazodást segítő alapvető eszközöket és módszereket,
- ismerjék fel a Föld tűrőképességét veszélyeztető problémákat, lássák be a már észlelhető és várható következményeket, vegyenek részt a lehetséges megoldások keresésében és bemutatásában,
- a helyi, regionális és globális gazdasági-pénzügyi folyamatok megismerésével legyenek képesek eligazodni a gazdasági élet eseményeiben,
- érezzenek felelősséget környezetükért.

Ének-zene

A tanulók

- ismerjék meg, sajátítsák el és használják zenei anyanyelvüket, segítve megalapozni az értékőrzést,
- az aktív éneklés és a zenehallgatás során örömteli élményekhez jussanak,
- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát,
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait,
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét,
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni.

Vizuális kultúra

A tanulók

- értsék meg az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeit, ennek segítségével vegyenek részt környezetünk tudatos alakításában,

- kreativitása fejlődjön,
- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát,
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit,
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát,
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni, illetve alkotásokat elemezni a környezetnevelési témaköröknek megfelelően,
- ismerjék meg az újabb vizuális médiumok sajátosságait, legyenek képesek azok kritikai, mérlegelő használatára.

Dráma és színház

A tanulók

- ön- és társismerete gazdagodjon,
- képesek legyenek kapcsolatok építésére és fenntartására,
- közvetlen és tágabb környezete természeti és társadalmi értékei, sokszínűsége iránti szenzibilitása fejlődjék,
- legyenek képesek a veszélyhelyzetek és a konfliktusok kezelésére.

Technika és tervezés

A tanulók

- váljanak képessé komplex gyakorlati problémák megoldására,
- valódi anyagokból hoznak létre (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat,
- biztonságosan használják az életkorunknak megfelelő szerszámokat, eszközöket,
- ismerjék meg az emberi tevékenység eredményeként kialakuló globális problémákat és a lokális felelősségre épülő tevékenységi lehetőségeket,
- ismerjék meg fogyasztási szokásaik egészségükre és környezetükre gyakorolt hatását.

Digitális kultúra

A tanulók

- váljanak képessé a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamataikban való alkotó felhasználására,

- problémák megoldása során szükséges analizáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodása fejlődjön,
- felhasználói és vásárlói magatartása tudatossá váljon, ismerjék meg és fogadják el a biztonsági okokból bevezetett korlátozásokat,
- a 8. évfolyam végére sajátítsák el a digitális írástudás alapjait.

Testnevelés

A tanulók

- legyenek tisztában a különböző mozgásformák egészségmegőrző hatásával,
- legyenek tisztában az alapszintű anatómiai, edzéselméleti törvényszerűségekkel (pl. a bemelegítés módja, funkciói), ami a baleset-megelőzés, a biztonságos sportolás, az egészséges testi fejlődés legfőbb záloga,
- sajátítsanak el a mindennapi élet stressz-hatásainak kezelésére megfelelő stratégiákat (pl. relaxációs módszerek),
- sportolási kedve, a mozgáshoz fűződő pozitív attitűdje erősödjék,
- igyekezzenek a testi higiéniai tevékenységeket mindennapi szokásrendszerükbe illeszteni,
- önismerete, az önelfogadási képessége fejlődjön.

Tanulók fizikai állapotának méréseit az iskola pedagógiai programja tartalmazza.

Az iskola biztosítja tanulói számára a mindennapi testedzés lehetőségét. Ez egyrészt a kötelező tanórai foglalkozásokon, másrészt tanórán kívüli foglalkozások keretében történik.

A kötelező tanórai foglalkozásokat az iskola helyi tanterve tartalmazza, a kötelező tanórán kívüli testedzés lehetőségét minden évben az iskola éves munkaterve határozza meg.

A DSE sportcsoportjaiban folytatott sporttevékenységet a DSE dokumentumai tartalmazzák.

A fentebb leírt tevékenységet egészítik ki az osztályközösségek szabadidős programjai (pl. túrázás, korcsolyázás, szánkózás, stb.), a diákönkormányzat által szervezett sportprogramok, iskolai bajnokságok, sportnapok.

5.2. Tanórán kívüli környezeti és egészségnevelés

5.2.1. Célkitűzések

A választott programok és az alkalmazott módszerek

- járuljanak hozzá a tanulók komplex személyiségfejlődéshez,
- lehetőleg tapasztalati úton adjanak lehetőséget új ismeretek megszerzésére (biológiai sokféleség, fenntartható fejlődés),
- szintetizálják az egyes tantárgyak nyújtotta analitikus ismereteket, tanítsanak rendszerszemléletre,
- alakítsanak ki kritikus gondolkodást, fejlesszék a vitakészséget,
- fejlesszék a környezeti harmónia megteremtése érdekében fontos képességeket (pl.: problémamegoldó, konfliktuskezelési képességek, tolerancia, alternatív gondolkodás, flexibilitás, stb.),
- ösztönözzenek az egészséges, környezetbarát, fenntartható életmód elsajátítására;
- alakítsanak ki helyes szokásokat, viselkedési normákat,
- neveljenek a hagyományok tiszteletére,
- mutassanak követendő mintákat,
- ösztönözzenek tudatos és felelősségteljes cselekvésekre.

5.2.2. Színterei, lehetőségei

Szakkörök

A szakkör a kutató típusú, önállóan vizsgálódni szerető tanulók fejlesztésének szintere. Mind a tantárgyakkal megegyező, mind a tantárgyakon túlmutató szakkörök munkájába be kell építeni a fenntarthatóságra nevelést.

Tanulói pályázatok

A tanulóknak lehetőségük van egy-egy, a fenntarthatósággal kapcsolatos probléma, témakör önálló kutatására, feldolgozására. A tanulók motiválása történhet a jól megfogalmazott kiírással, a legjobb munkák díjazásával. A szünetendő munka formája sokféle lehet: szakmai dolgozat, rajz, fotó, film, interjú, irodalmi alkotás, stb. A pályázó munkáját mentor támogatja.

Iskolai átfogó környezet-egészségvédelmi programok, projektek

Tematikus nap, karbantartónap szervezése, a megvalósításba minél több tanuló bekapcsolása.

A jeles napokról a tanórákba beépítve, illetve külön programokat szervezve lehet megemlékezni és tudatosítani a jelentőségüket.

Az éves munkaterv tartalmazza az adott tanév kiemelt jeles napjait.

Projekt napok, témahetek

A tanulók személet-formálásának egyik leghatékonyabb módja. A gyerekek ismerjék meg az adott téma fontosságát, figyeljenek fel személyes érintettségükre, térképezzék fel saját lehetőségeiket, váljanak aktív cselekvőkké. Az ismeretek fő forrása a tapasztalás; a módszer legnagyobb értéke maga a munkafolyamat, mely során a gyakorlati tevékenységek közben szerzett élmények és tapasztalatok valamiféle produktumban nyilvánulnak meg, s magasabb szintű tudás megszerzését teszik lehetővé.

Az aktuális (központilag javasolt) témákat az éves munkatervben határozzuk meg.

Akciók

Egy-egy helyi környezeti probléma megoldására vagy jeles napokon olyan akciókat szervezhetünk, amelyek felhívják a lakóhely közösségének figyelmét egy-egy helyi vagy globális környezeti problémára. Szelektív hulladékgyűjtési akciók: papírgyűjtés, elemgyűjtés, stb.

Média

Fontos, hogy az iskola környezetvédelmi tevékenysége ismert és elismert legyen a helyi, illetve tágabb közösségben.

Zöldesítés

A környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolva vagy önálló programként, a szülők illetve az iskola-közeli lakosság megnyerésével cserjék, fák ültetésével szépíthető és egészségesebbé tehető a környezet.

Szelektív hulladékgyűjtés

Mindkét tagozatra kiterjedő szelektív hulladékgyűjtés.

Vetélkedők, tanulmányi versenyek

Az érdeklődő, ambiciózus tanulókat ösztönözzük arra, hogy vegyenek részt helyi, regionális és országos versenyeken.

Művészeti csoportok, ünnepségek

Kihasználjuk a művészetek iránti érdeklődést. Néhány problémára ráirányíthatjuk a figyelmet a művészet eszközeivel is.

Kézműves foglalkozások

A természet adta anyagok (termések, levelek, tollak, csigaházak...) illetve az újrahasznosítható hulladék-anyagok felhasználásával különböző díszek, kompozíciók készíthetők, amelyekből kiállítást vagy vásárt lehet szervezni.

Diákönkormányzati rendezvények

Az iskolai programok során kiemelt figyelmet tulajdonítunk a fenntartható fejlődésnek. A rendezvényeken törekszünk környezetbarát megoldások alkalmazására, az egészségtudatosság megvalósítására.

DSE programok

Délutánonként sportversenyek, edzések, minél több tanuló aktív részvételével.

Látogatások

Állatkertben, múzeumokban, botanikus kertben, arborétumban, tanyán, nemzeti parkban, szeméttelen, hulladékégetőnél, szennyvíztisztító telepen, üzemekben tett látogatások során előre megadott szempontsor segítségével a gyerekeket az önálló felfedezésre, az ismeretek önálló feldolgozására lehet nevelni.

Előadások

Valamely közérdeklődésre számot tartó témában külső előadó meghívása.

A jól sikerült környezet-egészségvédelmi tanulói kiselőadásokból iskolai program is szervezhető.

Szülői értekezletek

A szülői közösség bevonása egyes iskolai programokba, rendezvényekbe. A szülői értekezleteken rendszeresen előkerülnek a fenntarthatósággal, környezettudatossággal, egészségvédelemmel kapcsolatos témák.

6. Alkalmazott módszerek

6.1. Szemponatok a módszerek kiválasztásához:

A pedagógiai munka során választott módszereink

- alkalmazkodjanak az életkori sajátosságokhoz,
- aktivizáljanak minél több tanulót,
- lépjenek túl az iskola keretein,
- alapvetően pozitív szemléletet tükrözzenek,
- kötődjenek a napi élethez,
- nyújtsanak minél több élményt a tanulónak,
- az érzelmeken át hassanak,
- a személyes megtapasztaláson alapuljanak,
- együttműködésen alapuljanak,
- alapozzanak a korosztály kíváncsiságára, versenyszellemére, öntevékenységére, megismerési vágyára, korszerű technikai ismeretére,
- legyen bennük sok játékos elem.

6.2. Módszerek

Játékok

- Szituációs
- Memóriafejlesztő
- Kombinációs
- Érzékelést fejlesztő
- Ráhangolást segítő
- Bizalomerősítő
- Kapcsolatteremtést segítő
- Kooperatív

Modellezés

- Hatásvizsgálatok
- Rendszermodellezés
- Működő modellek készítése, elemzése

Projekt módszer

Tantárgyi projektek; lásd Helyi tanterv,

Tantárgyközi projektek

Terepgyakorlati módszerek

- Terepi munka
- Egyszerű és célzott megfigyelések, mérések

Aktív, kreatív munka

- Természetvédelmi és fenntartási munkák
- Rekonstrukciós munkák
- Szelektív hulladékgyűjtés

Közösségépítés

Osztályfőnöki tevékenység, iskolai közösségépítés.

Művészi kifejezés:

A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén a következő területeken:

- Rajz- és képzőművészet
- Irodalom
- Zene, fotóművészet
- Népművészet
- Mozgásművészet, tánc

7. Taneszközök

Rendelkezésünkre állnak a minimálisan szükséges eszközök, de további fejlesztésekre folyamatosan szükség van.

Környezetvédelmi vizsgálódásokhoz:

Víz-és talajvizsgáló készlet, savas eső felfogó tartály, mérőhenger, Petri csészék, kémcsövek, szűrők, határozók, mikroszkópok, tárgylemezek, fedőlemezek, indikátorok, stb.

Az elsősegélykészletek alapvető felszerelése

10 öntapadó sebtapasz, 3 közepes méretű steril kötszer, 1 nagyméretű steril kötszer, 1 extra-nagy steril kötszer, 2 háromszögletű kötöző-kendő, 2 rugalmas pólya, 6 biztosítótű, eldobható műanyag kesztyűk, olló, csipesz.

Applikációs képek

Veszélyes,- mérgező,- gyúlékony anyagok, oxidálószeresek, stb.

Feliratok, tájékoztató táblák

Menekülési útvonal, helységek megnevezése, teremrendek, stb.

8. Kommunikáció

Iskolán belül:

Munkaértekezletek, online megbeszélések, faliújság, felelősök rendszere (DÖK), egyéni beszélgetések.

Iskolán kívül:

E-kréta, honlap, facebook-oldal, szülői faliújság, szülői értekezletek, intézményi tanács, SZMK-megbeszélések, helyi média, e-mailek, levelek.

9. Minőségbiztosítás/ minőségirányítás

Szinkronban az egyéb területeken alkalmazott minőségfejlesztéssel.

10. Továbbképzések

Az aktuális igények és lehetőségek figyelembevételével évente elkészül az iskola továbbképzési-továbbtanulási terve.

Szorgalmazzuk a környezeti neveléssel kapcsolatos továbbképzéseken való részvételt.

Belső továbbképzések: nevelési értekezletek, kihelyezett tanfolyamok (lehetőség szerint).

Külső továbbképzések: kerületi, fővárosi, országos konferenciákon, rendezvényeken való részvétel.

Lehetőség szerint akkreditált továbbképzéseken való részvétel.

11. Fogyasztóvédelem

A fejlett társadalmakban a gazdaság a fogyasztási igények (többnyire mesterséges) generálásával a számára profitot hozó termelés növekedését kívánja biztosítani. A vállalkozások gazdagodása érdekében gerjesztett mértéktelen fogyasztás miatt több ponton láthatóan megbillent a természet egyensúlya. A további romlás megállításában fontos feladat hárul a környezettudatosságra. Környezetünk és egészségünk megvédése csak a tudatos és önmérséklő fogyasztói magatartás kialakításával lehetséges. A tudatos fogyasztói magatartás alapja a fogyasztáshoz kapcsolódó folyamatok és jogok legalaposabb ismerete.

Az ENSZ Fogyasztói Érdekvédelmi Alapokmánya (Consumer Protection 5.2 Charter) szerint a fogyasztónak joga van:

- az alapvető szükségletekhez (olyan fogyasztási cikkekhez és szolgáltatásokhoz, amelyek a túlélést biztosítják),
- a biztonsághoz (az életre és egészségre veszélyes árucikkek és szolgáltatások elleni védelem joga),
- a tájékoztatáshoz (a tisztességtelen és félrevezető hirdetés és címkézés elleni védelemhez, valamint a tények ismertetéséhez és a feltétlen tájékoztatáshoz való jog),
- a választáshoz (versenyképes fogyasztási cikkekhez és szolgáltatásokhoz való jog, a megfelelő minőség biztosításával),
- a képviselőhöz (a fogyasztói érdekek érvényesítéséhez való jog a kormányzati politika tervezésében és végrehajtásában),
- a kártérítéshez (a rossz minőségű fogyasztási cikkek és a nem megfelelő szolgáltatások ellentételezéséhez való jog),
- a fogyasztók oktatásához (a megfelelő tudás és gyakorlat megszerzéséhez való jog a tájékozott fogyasztóvá váláshoz),
- az egészséges környezethez (a félelem- és veszélymentes környezethez való jog, amely a méltóságot és a jólétet biztosítja).

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos iskolai nevelés célja, hogy felhívja a tanulók figyelmét a fogyasztás visszáságaira, a fogyasztóvédelem törekvéseire, és segítse a tudatos fogyasztói magatartás kialakítását.

A tudatos fogyasztói magatartás kialakítása érdekében már kisiskolás kortól – osztályfőnöki órán, szakórákon, szabadidős rendezvényeken stb. – hangsúlyosan foglalkozni kell a média hatásával, a reklámok szerepével az élelmiszerek, tisztálkodási szerek, ruhaneműk, stb.

közötti választások esetében. Ebben a korban már azt is tudatosítani lehet, mennyiben befolyásolják az érzelmek, a családi kapcsolatok és az egyéni értékek az információk meghallgatását, az egyes fogyasztási termékek, szolgáltatások kiválasztását.

Az egyes tanórákon meg kell ismerkedniük a gyerekeknek azokkal a biztonsági előírásokkal, amelyekre minden elektromos eszköz, kémiai szert tartalmazó termék, gyógyszer vásárlása esetén tekintettel kell lenni. Fel kell hívni a figyelmet az érték-ár arányra, a termékek minőség és felhasználhatóság szerinti szavatossági idejére.

12. A környezeti és egészségnevelési program ellenőrzése és értékelése

Az ellenőrzés és az értékelés a célkitűzés megvalósításának felülvizsgálatát jelenti. Célszerű a programot legalább évente értékelni, a megvalósítás arányát vizsgálni. Az értékelés eredménye információt ad a programról, követhetővé válik, mit lehetett megvalósítani, melyek voltak a sikeres, illetve a kevésbé sikeres tevékenységek. Ezek alapján módosíthatók a célkitűzések.

Célszerű időről időre újabb állapotfelmérést végezni, majd a kapott információk alapján intézkedési tervet készíteni a következő évek munkájához.

Az ellenőrzés és az értékelés az intézményvezetők irányításával és a tantestület bevonásával történik.

A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.
Feladata: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
2. A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.
Feladata: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.
3. Az önkormányzás képességének kialakítása.
Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréseért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
4. A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.
Feladata: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban

aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

5. A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS ÉS A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK

1. A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a tanítási óra.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

- a) A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk.
- b) A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.
- c) Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

Az egységes alapokra épülő differenciálás

Intézményünk pedagógiai tevékenysége teret enged a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának; fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításához, megalapozásához.

A kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének egyik feltétele a fejlesztési céloknak megfelelő tanítási folyamat, tanulási tevékenység.

Az idegen nyelv, a digitális kultúra, a technika és tervezés és az etika/hit- és erkölcsan tantárgyakat lehetőségeink szerint csoportbontással tanítjuk. Az etika/hit- és erkölcsan tantárgy kivételével azonos létszámú, heterogén csoportok kialakítására törekszünk.

A differenciált tanulásszervezés terén különösen a következő szempontokra kell figyelemmel lenni:

- Olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának kibontakoztatása.
- Az oktatási folyamat megszervezése segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseinek korrigálására és tudásának átrendeződésére.
- Az oktatási folyamat alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit.
- Az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportmunkában, a tanulók páros és egyéni oktatásában) a tanulók tevékenységét, önállóságát, kezdeményezését, problémamegoldását, alkotóképességét kell előtérbe állítani.
- A tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulóhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.
- A feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikák, alkalmazása nélkülözhetetlen a hátrányos helyzetű tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében.

2. Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi egyéb (tanítási órán kívüli) tevékenységek segítik:

a) **Hagyományőrző tevékenységek**

Tagozati szintű közösségi tevékenységek

Alsó tagozat:

- tanulmányi és kulturális versenyek
- sportversenyek

- DÖK-nap
- Mikulás ünnepség

Délutáni foglalkozások:

- csoportközi foglalkozások
- karácsonyi vásár
- tökfesztivál.

Felső tagozat:

- DÖK-nap
- sportversenyek
- tanulmányi és kulturális versenyek
- farsang, táncdélutánok.

Rendezvényeink:

- Szent László iskolanap
- Karácsonyi jótékony célú hangverseny
- Iskolai szintű karácsonyi ünnepély
- Nyárköszöntő hangverseny
- Ünnepeink:
 - tanévnyitó
 - október 23. Nemzeti ünnep
 - március 15. Nemzeti ünnep
 - tanévzáró.

Minden tanév folyamán az osztályok megemlékezést tartanak október 6-án, a magyar kultúra napján, a Kommunizmus Áldozatainak Emléknapján, a magyar költészet napján, a holokauszt áldozatainak emléknapján, a Zene Világnapján és a Nemzeti Összetartozás Napján.

- b) **Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások.** Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék

felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

- Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére felzárkóztató órát szervezünk.
- Az 5-8. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére felzárkóztató órát szervezünk. A továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére a tanulók részére felzárkóztató, képesség fejlesztő órákat tartunk.
- A felzárkóztató foglalkozások sajátos formái az egyéni és kiscsoportos foglalkozások.

c) **Képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés.**

A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés keretei között a tanulók

- egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása,
- fejlődésének elősegítése,
- a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik.

d) **Szakkörök.** A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. Szakkör vezetését – az intézményvezető beleegyezésével – olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

e) **Versenyek, vetélkedők, bemutatók.** A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

f) **Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás.**

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális

körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

- g) **Szabadidős foglalkozások.** A szabadidő hasznos és kultúralt eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva, beleegyezésükkel különféle szabadidős programokat szervez.
- h) **Iskolai könyvtár.** A tanulók egyéni tanulását, önképzését, a pedagógusok szakmai fejlődését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti.
- i) **Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.** A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.
- j) **Hit- és vallásoktatás.** Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára választható.

A PEDAGÓGUSOK HELYI FELADATAI

1. A pedagógusok alapvető feladatai

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt-hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.
- Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

2. A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás

- Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
- A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
- A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon.
- Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon.

- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.

3. A tanulók tehetséggondozása

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.
- Részvétel az iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli versenyekre, vetélkedőkre stb.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán kívüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

4. A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátása a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása.

- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók felkészítése javító vagy osztályozó vizsgára.
- Az eredményes középiskolai felvétel elősegítése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók körében.

5. A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- Szabadidős programok szervezése iskolán kívül.
- Szabadidős programok szervezése iskolában.
- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
- A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő programok.

6. Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

- Az iskolai diák-önkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.

7. Munkafegyelem, a munkához való viszony

- A munkaköri köteleességek teljesítése.
- Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.
- Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
- Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.

8. Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében

- Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.
- Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
- Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

9. Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés

- Továbbképzéseken való részvétel.
- A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.

10. Az iskolai munka feltételeinek javítása

- Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.
- Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
- Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).
- Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
- Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása.

11. Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
- Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

12. Aktív részvétel a tantestület életében

- A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
- Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
- Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeiken.

13. Az iskola képvisellete

- A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.
- Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviselői szervezetek tevékenységébe.

14. A vezetői feladatok ellátása

- Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.
- Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.
- A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.

15. Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal

- A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
- Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.
- Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.
- Kellő figyelem érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI

1. Az osztályfőnök feladatai

- Megfelelő magaviseletű; az iskolai diák-önkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.
- Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat szervez.

- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatja a szülőket.
- A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó, kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekjóléti központtal és a családsegítő szolgálattal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.
- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket (pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).
- Minden hónap végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.

- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti az elektronikus naplót. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
- Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- A nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervzetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet).
- Elkészíti az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket.
- Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.
- Vezeti az elektronikus naplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- Figyelemmel kíséri az elektronikus ellenőrző használatát (éremjegyek, egyéb beírások, szülői visszajelzések).
- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.

2. Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

- a) A tanév elején összeállított munkaterv
- Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
 - Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
 - Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).
 - Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre.
 - Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.
 - Az osztály diákközösségének vezetői.
 - Az osztályban működő szülői szervezet vezetői.
- b) Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán
- Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.
 - Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
 - Jelenléti ívek és feljegyzések a szülői értekezletekről.

3. Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról

Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról

Statisztikai adatok az első félév végén az osztályról

Statisztikai adatok a tanév végén az osztályról

A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és a tanév végén.

A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

1. Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembevétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

2. Munkánk során kiemelten kezeljük
 - a sajátos nevelési igényű;
 - a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
 - a kiemelten tehetséges;
 - a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni haladását.

1. Sajátos nevelési igényű tanulók

- Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.
- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg.
- A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.
- Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:
 - gyógypedagógus végzettségű pedagógusokkal való együttműködés
 - a tanulók képességeinek megfelelő differenciált foglalkoztatás.

2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek:

- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, a Fővárosi Szakszolgálat területileg illetékes tagintézményeivel,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai beiskolázás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- szabadidős foglalkozások;
- a tanulók szociális helyzetének javítása;
- a szülőkkel való együttműködés;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

3. A tehetség, a képességek kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- iskolai és iskolán kívüli versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése;
- szabadidős foglalkozások.

4. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját segítő tevékenységek

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;

- felzárkóztató órák, egyéni foglalkozások;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai beiskolázás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- szabadidős foglalkozások;
- a tanulók szociális helyzetének javítása;
- a szülővel való együttműködés;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

**AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS
FELADATOK,
A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNYI PARTNEREK
KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI**

1. Az iskola közösségeinek együttműködése

A vezetőség és a nevelőtestület együttműködése

1. A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése az intézményvezető segítségével a megbízott pedagógus vezetők, illetve a választott képviselők útján valósul meg.
2. Az együttműködés fórumai:
 - az iskolavezetőség ülései,
 - a különböző értekezletek,
 - megbeszélések.
3. Ezen fórumok időpontját az iskola éves munkaterve határozza meg.
4. Az igazgatóság az aktuális feladatokról a tanári helyiségben elhelyezett hirdetőtáblán, valamint írásbeli tájékoztatókon, elektronikus levében értesíti a nevelőket.
5. Az iskolavezetőség tagjai kötelesek:
 - az iskolavezetőség ülései után tájékoztatni az irányításuk alá tartozó pedagógusokat az ülés döntéseiről, határozatairól,
 - az irányításuk alá tartozó pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait közvetíteni az igazgatóság, az iskolavezetőség felé.
6. A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslatukat szóban vagy írásban egyénileg vagy munkaköri vezetőjük, illetve választott képviselőik útján közölhetik az igazgatósággal, az iskola vezetőségével, az intézményi tanáccsal.

A szakmai munkaközösségek együttműködése

1. Az iskolában tevékenykedő szakmai munkaközösségek folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a szakmai munkaközösségek vezetői felelősek.
2. A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség éves munkatervének összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat különös tekintettel a szakmai munka alábbi területeire:
 - a munkaközösségen belül tervezett ellenőrzések és értékelések,

- iskolán belül szervezett bemutató órák, továbbképzések,
 - iskolán kívüli továbbképzések,
 - a tanulók számára szervezett pályázatok tanulmányi, kulturális és sportversenyek.
3. A szakmai munkaközösségek vezetői az iskolavezetőség ülésein rendszeresen tájékoztatják egymást a munkaközösségek tevékenységéről, aktuális feladatairól, a munkaközösségeken belüli ellenőrzések, értékelések eredményeiről.

Az intézményi tanács és az iskola közösségeinek együttműködése

1. Az intézményi tanács az iskola közösségeivel az intézményi tanács teljes jogú tagjain és a meghívottakon keresztül tartja egymással a kapcsolatot.
2. Az intézményi tanács tagjai rendszeres időközönként kötelesek tájékoztatni az általuk képviseltek az intézményi tanács tevékenységéről, valamint kötelesek az általuk képviseltek kérdéseit, véleményét, javaslatait az intézményi tanács felé továbbítani.
3. Az intézményi tanács ülésein állandó meghívottként az alábbi személyek vehetnek részt:
 - az iskola igazgatója.
4. Az iskola működéséről, az iskolai munkaterv feladatairól, végrehajtásáról az iskola igazgatója rendszeresen köteles tájékoztatni az intézményi tanácsot.

A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése

1. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
 - a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.
2. A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.
3. A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján – az iskola igazgatóságához, az osztályfőnökökhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz vagy az intézményi tanácshoz.

4. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az intézményi tanáccsal.

A tanulói jogok gyakorlása az intézmény döntési folyamataiban

1. A tanulók érdekeinek képviseletére az iskolában diákönkormányzat működik.
2. A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.
3. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
4. A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
 - a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
 - tanulói ügyelet, iskolai felelősi rendszer;
 - sportélet;
 - kulturális és szabadidős programok szervezése;
 - a tanulók tájékoztatása.
5. Ezekben a kérdésekben
 - az osztályközösség véleményét az osztály éves munkatervének összeállítása előtt az osztályfőnököknek ki kell kérniük;
 - a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az igazgatónak ki kell kérnie.
6. Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé.
7. A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
 - az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
 - az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
 - a házirend elfogadása előtt.
8. A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzatot segítő nagykorú személy képviseli.

9. Az iskolában iskolai vezetőség működik, mely az iskolai élet egészére kiterjedő döntés előkészítő, véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik. Az iskola vezetőségének teljes jogú tagja az iskolai diákönkormányzat képviselője.

A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése

1. A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az intézményvezető és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - az intézmény vezetője legalább félévente egyszer (szükség esetén többször) a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén vagy az iskolai/tagozati szintű szülői értekezleten,
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.
2. A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a) Egyéni megbeszélések

Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez; valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

b) Szülői értekezlet.

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása
 - az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
 - a helyi tanterv követelményeiről,
 - az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
 - a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
 - az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola vezetősége felé.

c) Fogadó óra.

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

d) Nyílt tanítási nap.

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

e) Írásbeli tájékoztató.

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

3. A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.
4. A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján az intézmény vezetőjéhez, az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz vagy az intézményi tanácshoz fordulhatnak.
5. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola vezetőségével, nevelőtestületével vagy intézményi tanáccsal.
6. A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola honlapján szerezhethetnek információt.

7. Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.

8. A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
 - az iskola honlapján;
 - az iskola fenntartójánál;
 - az iskola irattárában;
 - az iskola könyvtárában.

Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai, együttműködése iskolán kívüli intézményekkel

1. Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola vezetőségének állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel:
 - az intézmény fenntartójával,
 - a helyi oktatási intézmények vezetőivel és tantestületeivel,
 - a területileg illetékes nevelési tanácsadóval.A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az intézményvezető a felelős.

2. A nevelők szakmai, pedagógiai munkájának segítésének, fejlesztésének céljából az iskolában működő szakmai munkaközösségek bekapcsolódnak a területi szakmai munkaközösségek munkájába, felkért vagy választott pedagógusaink kerületi szaktárgyi, tantárgygondozói feladatot látnak el.

A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

1. Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:
 - osztályozó vizsga,
 - pótló vizsga,
 - javítóvizsga.

2. Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha
 - a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
 - engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
 - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
 - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.
 - A tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt is tehet vizsgát.

3. Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

4. Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

5. A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

6. A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel
 - osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább hat héttel,
 - javítóvizsga esetén a tanév végén

közölni kell.

7. Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskola helyi tantervében (a kerettantervben) szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg, és a helyi tantervben közzé teszik.
8. A tanulmányok alatti vizsgákon a tantárgyakból kell írásbeli és/vagy szóbeli tenniük a tanulóknak. Osztályozó vizsgát közismereti tárgyakból tesznek tanulóink.

AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK, ÉS ÁTVÉTELÉNEK ELVEI

1. Iskolánk a kötelező beiskolázási körzetéből minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
2. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor a szükséges dokumentumokat a hatályos jogszabályok határozzák meg.
3. Az emelt szintű ének-zene oktatásra jelentkező tanulók alkalmassági vizsgát tesznek. A vizsgán a szaktanár felméri a jelentkező képességeit és fejleszthetőségét. A felvételről a szaktanár véleménye alapján az intézményvezető dönt.
4. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
 - a tanuló anyakönyvi kivonatát;
 - a szülő személyi igazolványát;
 - a tanuló lakcímkártyáját,
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt.
5. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók átvételéről a szülő kérésének, az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembevételével az iskola igazgatója dönt.
6. Az iskolába beadott felvételi kérelmeket **a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben** meghatározott sorrendben kell teljesíteni.
7. Amennyiben iskolánk – a rendeletben megadott sorrend szerint – az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, akkor az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján kell dönteni. A sorsolás lebonyolításának részletes szabályait a Sorsolási szabályzat tartalmazza.
8. Az elsősegély nyújtási tervet, a Pedagógiai Program természettudomány tantárgy helyi tanterve tartalmazza.

HELYI TANTERV

AZ ISKOLÁBAN TANÍTOTT KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMAIK

1. Iskolánk helyi tanterve a 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete alapján kiadott kerettantervekre épül.
2. Iskolánkban a tanulók az angol vagy a német nyelvet tanulják.

Kötelező és kötelezően választható tantárgyak és óraszámok:

Tantárgyak	Az alapképzés nevelési-oktatási szakaszai																							
	1.			2.			3.			4.			5.			6.			7.			8.		
	A	T	Z	A	T	Z	A	T	Z	A	T	Z	A	T	Z	A	T	Z	A	T	Z	A	T	Z
Magyar nyelv és irodalom kötelező	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Magyar nyelv és irodalom adható							1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5				0,5			0,5	0,5	0,5			
Matematika kötelező	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Matematika adható	1,0			1,0			1,0	1,0		1,0	1,0					1,0	0,5		0,5	0,5	0,5	1,0	1,0	1,0
Történelem													2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Állampolgári ismeretek																						1,0	1,0	1,0
Hon- és népismeret													1,0	1,0	1,0									
Etika/Hit- és erkölcsstan	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Környezetismeret							1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0												
Természettudomány													2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0						
Kémia																			1,0	1,0	1,0	2,0	2,0	2,0
Fizika																			1,0	1,0	1,0	2,0	2,0	2,0
Biológia																			2,0	2,0	2,0	1,0	1,0	1,0
Földrajz																			2,0	2,0	2,0	1,0	1,0	1,0
Idegen nyelv kötelező										2,0	2,0	2,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Idegen nyelv adható																1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0			
Ének-zene kötelező	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Ének-zene adható			2,0			2,0			2,0			2,0			1,0			2,0			2,0			2,0
Vizuális kultúra	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Dráma és színház																						1,0	1,0	1,0
Mozgókép-kultúra és médiaismeret																								
Technika és tervezés	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0			
Digitális kultúra							1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Testnevelés	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)													1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Kötött célú órakeret	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	23,0	23,0	23,0	27,0	27,0	27,0	26,0	26,0	26,0	28,0	28,0	28,0	28,0	28,0	28,0
Szabadon tervezhető órakeretből fel	0,0	0,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,0	1,0	1,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Maximális órakeret	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	25,0	25,0	25,0	28,0	28,0	28,0	28,0	28,0	28,0	28,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
Ének-zene emelt szintű oktatás			24			24			25			25			29			29			32			32

3. Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

A TANKÖNYVEK ÉS MÁS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek.
2. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a tanulóknak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek a **testnevelés**, a **vizuális kultúra**, valamint a **technika és tervezés**.
3. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozhatják meg.
4. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt tájékoztatjuk.
5. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
 - A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
 - Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
 - A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

1. Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.
2. Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.
3. A felső tagozaton az egyes tantárgyak követelményeiről a szaktanárok az első szakórán tájékoztatják a diákokat. A tájékoztatás legfontosabb elemei a tantárgyi füzetben is rögzítésre kerülnek.
Az alsó tagozaton a követelményekről a szülők az első szülői értekezleten kapnak tájékoztatást.
4. A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia biológia, földrajz ellenőrzésénél:
 - a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik;
 - az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak;
 - a témazáró dolgozatok időpontjáról 2 héttel a megírás előtt a szaktanár tájékoztatást ad;
 - egy tanulóval egy tanítási napon legfeljebb két témazáró dolgozat írható;
 - a témazáró dolgozatokat a megírást követő hét héten belül a szaktanár kijavítja, az érdemjegyeket beírja az elektronikus naplóba;
 - a kijavított írásbeli munkákat a tanulók megtekinthetik;
 - a témazáró dolgozatokat (évfolyamdolgozatokat) a szülők a fogadóórákon megtekinthetik;
 - a diagnosztizáló méréseket a szaktanárok százalékosan értékelik, amit az elektronikus naplóban is rögzítenek.

5. A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Minden tanulónak legalább félévente egyszer kell felelnie szóban:

- az ének-zene, a vizuális kultúra, az digitális kultúra, a technika és tervezés tantárgyból valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
- a többi tantárgy esetében pedig egy-egy témakörön belül.

(A testnevelés követelményeinek elsajátítását elsősorban gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.)

6. A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott a diák képességeihez mérten.

7. A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon, valamint a második évfolyam első félévében minden tantárgy esetében csak szöveges értékelést alkalmazunk.
- A második évfolyamon a második félévben, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük, kivéve az 5. évfolyamon a hon- és népismeret, a 8. évfolyamon a dráma és színház tárgyakat, melyek estében szövegesen értékelünk.
- A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:
 - KIVÁLÓAN MEGFELELT
 - JÓL MEGFELELT
 - MEGFELELT
 - FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL (első évfolyamon és a második évfolyamon az első félévben)
 - NEM FELELT MEG (az ötödik és a nyolcadik évfolyam szövegesen értékelt tantárgyainál)
- A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük, kivéve a magatartás és a szorgalom esetében.

8. A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanuló osztályzatát az adott félév során szerzett érdemjegyek, illetve a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.
9. Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: **jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).**
10. A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.
11. A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az elektronikus naplón keresztül. Az elektronikus napló bejegyzéseit az osztályfőnök rendszeresen ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótoltatja.
12. A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók témazáró dolgozatainak értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következők alapján végzik:

<u>Teljesítmény</u>	<u>Érdemjegy</u>
0-33 %:	elégtelen (1)
34-50 %:	elégséges (2)
51-75 %:	közepes (3)
76-90 %:	jó (4)
91-100 %:	jeles (5)

Ettől a pontozási rendszertől szakmailag alátámasztott esetben, egy óras tananyagot vagy minimumkövetelményt számonkérő dolgozatnál térhet el a pedagógus.

13. A tanulók **magatartásának** értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a **példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

14. A tanulók magatartását az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök szóvegesen minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzzi.

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén szóvegesen/érdemjegyekkel értékeli.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök javaslata alapján a nevelőtestület állapítja meg. Az osztályfőnök javaslattételkor figyelembe veszi az értékelt időszak alatt a tanuló szaktanároktól kapott bejegyzéseit.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

15. Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) **Példás (5)** az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;

b) **Jó (4)** az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

c) **Változó (3)** az a tanuló, aki

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;

- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki intője van.

d) **Rossz (2)** az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

16. A tanulók **szorgalmának** értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a **példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

17. A tanulók szorgalmát az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzí.

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalom osztályzatát az első félév és a tanév végén az osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület állapítja meg.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

18. Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) **Példás (5)** az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

b) **Jó (4)** az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

c) **Változó (3)** az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

d) **Hanyag (2)** az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

19. Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,

- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

20. Az iskolai jutalmazás formái.

- a) Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:
 - szaktanári dicséret,
 - napközis nevelői dicséret,
 - osztályfőnöki dicséret,
 - igazgatói dicséret,
 - nevelőtestületi dicséret.
- b) Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén
 - szaktárgyi teljesítményért,
 - példamutató magatartásért,
 - kiemelkedő szorgalomért,
 - példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.
- c) Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet iskolapólót és könyvjutalmat kaphatnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
- d) Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.
- e) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.
- f) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

21. A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

22. Azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- vagy a házirend előírásait megszegi,
- vagy igazolatlanul mulaszt,
- vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.

23. Az iskolai büntetések formái:

- szaktanári figyelmeztetés;
- napközis nevelői figyelmeztetés;
- osztályfőnöki figyelmeztetés;
- szaktanári intés
- osztályfőnöki intés;
- osztályfőnöki megrovás;
- igazgatói figyelmeztetés;
- igazgatói intés;
- igazgatói megrovás;
- tantestületi figyelmeztetés;
- tantestületi intés;
- tantestületi megrovás.

24. Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől azonban indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

25. A tanuló súlyos kötelességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, s a tanulót azonnal legalább az „osztályfőnöki megrovás” büntetésben kell részesíteni. Súlyos kötelességszegésnek minősülnek az alábbi esetek:

- verbális vagy fizikai agresszió, a másik tanuló megverése, bántalmazása;
- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása;
- a szándékos károkozás;
- az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése;
- ezeken túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.

26. A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

27. Ha a tanuló a kötelességeit vétkezen és súlyosan megszegi, ellene **a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény** rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

A OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KOLÁTAI

A házi feladatok szerepe a feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó, az ismeretek megszilárdítása. Az alsó tagozaton a szóbeli és írásbeli feladatok mennyiségét úgy kell meghatározni, hogy az a tanulóknak ne jelentsen aránytalan terhet.

Az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók hét végére és a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot.

Ötödik-hatodik évfolyamon a szóbeli és írásbeli házi feladatok mennyiségét úgy kell meghatározni, hogy az annak elvégzésére fordítandó együttes idő ne haladja meg a másfél tanórányit.

Hetedik-nyolcadik évfolyamon a szóbeli és írásbeli házi feladatok mennyiségét úgy kell meghatározni, hogy az annak elvégzésére fordítandó együttes idő ne haladja meg a két tanórányit.

A szaktanároknak a házi feladatok meghatározásakor figyelembe kell venniük az iskolai rendezvényeket.

A tanulók fegyelmezésére, büntetésére többlet házi feladat elvégeztetése nem alkalmazható módszer.

A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

1. Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.
2. Ennek alapján
 - az iskola minden osztályban, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:
 - a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel,
 - iskolai sportkörben való sportolással,
 - kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott igazgatói engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.

A tanulók fizikai állapotának a mérése

A tanulók fizikai állapotának mérését minden évben a testnevelést tanítók végzik a Netfit programban leírtak szerint a tanévkezdő utasításnak megfelelően.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

I. A pedagógiai program érvényességi ideje

1. Az iskola 2020. szeptember 1. napjától az első és az ötödik évfolyamon szervezi meg először nevelő és oktató munkáját e pedagógia program alapján.
2. A pedagógiai program felmenő rendszerben kerül bevezetésre.
3. Ezen pedagógiai program visszavonásig érvényes.

II. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

- A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

III. A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
 - az intézmény vezetője;
 - a nevelők szakmai munkaközösségei;
 - az intézményi tanács;
 - a szülői munkaközösség;
 - az iskola fenntartója.
2. A tanulók a pedagógiai program módosítását az intézményi tanács a diákönkormányzati képviselői útján az intézményi tanácsnak, illetve az iskolaszéknek javasolhatják.
3. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program elfogadása előtt ki kell kérni az intézményi tanács véleményét.
4. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.
5. A módosított pedagógia programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától az első és az ötödik évfolyamtól kezdve felmenő rendszerben kell bevezetni.

IV. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető.
2. A házirend elolvasható az iskola honlapján. Az iskolai honlap internet címe: www.szentlaszlo1.hu
3. A pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az iskola igazgatójától, igazgatóhelyettesétől, valamint az iskola pedagógusaitól a nevelők fogadó óráján vagy – ettől eltérően – a pedagógussal előre egyeztetett időpontban.
4. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
 - az iskola honlapján;
 - az iskola fenntartójánál;
 - az iskola irattárában;
 - az iskola könyvtárában;
 - az iskola igazgatójánál;

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSÁRA ÉS JÓVÁHAGYÁSÁRA VONATKOZÓ ZÁRADÉKOK

A ... Általános Iskola pedagógiai programját az intézményi tanács a ... év ... hó ... napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

(Mellékelve az elfogadásról készült jegyzőkönyvi kivonat: jelenléti ív; a határozatképesség megállapítása; az elfogadás mellett, az elfogadás ellen, illetve a tartózkodó szavazók száma és aránya; keltezés; az intézményi tanács elnökének aláírása.)

A ... Általános Iskola pedagógiai programjával az iskola fenntartója egyetért, az abból a jogszabályi előírásokon felül rá háruló többletkötelezettségeket vállalja.

(Mellékelve az egyetértésről szóló határozat a többletkötelezettségek felsorolásával.)

**A ... Általános Iskola pedagógiai programját a nevelőtestület
a ... év ... hó ... napján tartott ülésén elfogadta.**

(Mellékelve az elfogadásról készült jegyzőkönyvi kivonat: jelenléti ív; a határozatképesség megállapítása; az elfogadás mellett, az elfogadás ellen, illetve a tartózkodó szavazók száma és aránya; keltezés; a jegyzőkönyv-vezető és a hitelesítők aláírása.)

A ... Általános Iskola pedagógiai programját a mai napon jóváhagytam.

Kelt:

.....
intézményvezető

MELLÉKLETEK

1. MELLÉKLET

AZ INTERKULTURÁLIS NEVELÉS PROGRAMJA

A migráns gyermekek nevelését támogató pedagógiai program szorosan csatlakozik a TÁMOP-3.4.1.B-11/1-2012-0009 számú, „Köbányai befogadó közösségek – interkulturális nevelés” című pályázati programhoz.

Migráns gyermekek iskolánkban:

- *Nemzetközi migrációban részt vevő gyermekek:*
 - Menekült - okmánytípus: személyi igazolvány és elismerési határozat, melyet a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal állít ki
 - Menedékes - okmánytípus: személyi igazolvány és elismerési határozat, melyet a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal állít ki
 - Oltalmazott – okmánytípus: személyi igazolvány és elismerési határozat, melyet a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal állít ki
 - Letelepedési engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár - okmánytípus: tartózkodási engedély vagy személyi igazolvány
 - Három hónapot meghaladó tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező harmadik országbeli állampolgár - okmánytípus: tartózkodási engedély átvételére jogosító vízum; nemzeti vízum; munkavállalási vízum
 - Tartózkodási kártyával rendelkező harmadik országbeli állampolgár – okmánytípus: tartózkodási kártya családtag részére
 - Bevándorlási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár - okmánytípus: tartózkodási engedély vagy személyi igazolvány; bevándorlási engedély

- Tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár - okmánytípus: tartózkodási engedély vagy személyi igazolvány.
- *Az Európai Unió valamely tagállamából érkező gyermekek* – érvényes, személyazonosságot tanúsító okmánnyal (útlevelel, személyi igazolvánnyal) rendelkeznek; szüleik munkavállalás vagy egyéb ok miatt tartózkodnak huzamosabb ideig Magyarországon. A lakóhelyváltás - amit gyakran kényszerűséggként élnek meg a gyerekek – lelki és szociális terheket jelent, beilleszkedési nehézségekkel társulhat. Gyakori az iskolarendszerek különbözőségéből adódó tanulási nehézség is.

A 2011. évi CXCV. számú nemzeti köznevelési törvény 92. §-a foglalkozik a nem magyar állampolgárságú gyermekek tankötelezettségével. Eszerint a magyar állampolgárokkal azonos jogok illetik meg a menekültként Magyarországon élőket, az Európai Unió tagállamaiból érkezőket, akik a szabad mozgás és tartózkodás jogát hazánkban kívánják gyakorolni, illetve azokat a harmadik országbeli állampolgárokat, akik hazánkban bevándoroltként élnek, letelepedési engedéllyel vagy érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkeznek. E feltételek meglétét az intézménybe történő felvételkor igazolni kell.

Amennyiben a szükséges dokumentumok érvényességi ideje lejárt, az intézmény köteles bekérni a megújított, érvényesített új dokumentumot, a jogosultság meglétét igazolandó. Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerveként rendszeresen ellenőrzi a hivatalos iratok meglétét és azok érvényességét. A szükséges feltételek hiányában az iskoláskorú gyermek után állami normatíva nem jár, csak önköltséges tanulóként vehet részt a közoktatásban.

- *Országban belüli migrációban részt vevő gyermekek* – bár a gyermek állampolgársága magyar, a lakóhely elhagyása és az új lakóhelyre való beilleszkedés hasonló – elsősorban lelki és szociális – megterhelést jelenthet, mint a nemzetközi migráció, sok esetben ideértve a lakóhelyek nyelvhasználati jellemzőik közti különbségeket.
- *Társadalmi rétegek és kulturális csoportok közti migrációban részt vevő gyermekek* – a migráció ez esetben nem feltétlenül jár lakóhelyváltással, azonban az iskolai közösség szociokulturális jellemzői nagyban eltérhetnek a családtól, ezért hasonló fejlődés-fejlesztési folyamatnak kell végbemennie, mint az egyéb migráns gyermekek esetében. Példát jelentenek a kulturális migrációra a beás nyelvű roma családokból az iskolába érkező gyermekek, de a magyar társadalom különböző csoportjai is használhatnak egészen eltérő nyelvi kódokat.

Az osztályba sorolás szempontjai:

- Az osztályba sorolás és az előzetes tudás elismerése az iskola igazgatójának döntési hatásköre. Az intézményvezető a szülők, gondviselők kéréseit, preferenciáit figyelembe

véve, a tanuló számára a lehető legjobb megoldásra törekedve dönt az osztályba sorolásról. Döntését segítik az iskola kompetens pedagógusai.

- A magyar közoktatás intézményeiben elsődlegesen az életkor szerint történik az osztályba sorolás. Ha az életkornak megfelelően több osztály is van, az egyéni és az osztályok sajátosságainak figyelembevételével, a migráns tanulók arányára is tekintettel kell döntést hozni. A migráns tanulók arányának megállapításakor hasznos figyelembe venni a migráció minden formájában részt vevő gyermekeket, nem csak a nemzetközi migránsokat.
- Az előzetes tudás megismerése egyénenként változó lehet. Az egyes országok és iskolatípusok által tanított tartalmak nem összehangoltak, ezért nem feltétlenül feleltethetők meg egymásnak a különböző országokban elvégzett osztályok, tanult tantárgyak. Az egyes tantárgyakat tanító pedagógusok feladata, hogy a beilleszkedési időszakban (3-6 hónap) felmérjék a gyermekek kompetenciáit és szükségleteit, ezekhez alkalmazkodva kialakítsák az egyéni fejlesztési tervet, amely segíti az intézményben folyó tanulási és tanítási folyamatba való integrációt.
- Előfordulhat, hogy a szülő, gondviselő és az intézmény érdekei ellentétesek. Ilyenkor ajánlott miniszteri vélemény beszerzése a gyermek beiskolázásáról, osztályba helyezéséről. Erre leginkább nagy korkülönbség esetén lehet szükség (pl. 16-17 éves diákot a szülő általános iskolába szeretne íratni). Ilyenkor ajánlhatunk olyan középiskolákat, melyek részt vesznek a Híd programban, vagy indítanak felkészítő osztályokat, amelyek az általános iskolai végbizonyítvány megszerzését segítik.

A továbbtanulás segítése:

- *A központi felvételi kihívása:* a továbbtanuláshoz szükséges vizsgák esetében nincs intézményesített megoldás a migránsok sajátos helyzetére. Különösen problémásak az alábbi területek:
 - Íráskészség – a mondat és szövegszerkesztési kompetenciák, a nyelvi stílusok megfelelő használata nem elvárható minden esetben egy a magyart idegen nyelvként tanuló gyermek esetében.

- Szövegértési készség – a migráns gyermekek szövegértési kompetenciája a magyar oktatási rendszerben töltött időtől függően változhat, de a felvételi idején a csak néhány éve érkezett migránsoknál még korlátozott.
- Matematikai kompetenciák – sok migráns tanuló esetében a matematikai kompetenciák a pedagógusok tapasztalatai alapján jóval fejlettebbek, mint az egyéb kompetenciák, ez elsősorban a szövegfüggetlen feladatoknál érvényesül
- A szülők számára gondot okoz a megfelelő intézmény kiválasztása a továbbtanuláskor. A szülők kevés információval rendelkeznek a magyarországi lehetőségekről, a felvételi eljárás rendjéről. A hozott pontok számítása nehézségekbe ütközik a hazaitól eltérő bizonyítványok miatt. Tapasztalat, hogy a migráns gyermekeket oktató alapfokú oktatási intézmény informális kapcsolatait terheli a migráns tanulók megfelelő középfokú oktatási intézménybe juttatása. Ennek megsegítésére fontos lehet egy olyan intézményi hálózat létrehozása, amelyben munkakapcsolatban állnak a migráns gyermekeket oktató alapfokú intézmények az őket szívesen befogadó középfokú oktatási intézményekkel. A hálózatot rendszeres találkozók, információ-megosztások, közös pályázatok és konferenciák szervezésével lenne érdemes működtetni.

A migráns gyermekek jelenlétének sajátosságai:

- A migráns gyermekek intézménybe lépése nem követi a tanév megszokott rendjét.
- A migráns gyermekek hosszabb időre való hazautazása terheket jelent mind a tanuló, mind a pedagógus számára (tanulmányi kötelezettségek teljesítése, mulasztások magas száma, azok igazolása).
- A migráns gyermekek csoportba sorolása életkor szerint történik, de kompetenciáik eltérő fejlesztést igényelhetnek.
- A migráció, és különösen a menekülés olyan pszichés és szomatikus hatásokat okozhat, amelyek különös figyelmet, bánásmódot igényelhetnek.
- Az érkező migráns gyerekek fejlettsége a nyelvi és kulturális különbségek miatt nehezen mérhető.

- A migráns gyermekek jelenléte, a dominánstól eltérő kulturális jellemzői olyan helyzeteket hoznak létre, amelyre az intézmények nem készültek, nem is készülhettek fel. Ilyenek:
 - A magyar nyelvtudás hiánya a gyermek és a szülők esetében is.
 - A származási és a befogadó ország oktatási-nevelési rendszerének különbözőségeiből fakadó nehézségek.
 - Az intézményes anyanyelvi fejlesztés hiánya és az ebből fakadó hátrányok kezelése.
 - A migráció során megélt traumák hatásai és ezek kezelése.

A megjelenő társadalmi és kulturális sokféleség tantervi változásokat is igényel, a helyi pedagógiai programoknak fontos reflektálniuk az intézményben tanuló gyermekek kulturális és társadalmi hátterére is.

Az iskolai nevelés sajátosságai:

- A migráns gyermekek saját korcsoportjukban nevelkednek.
- A migráns gyermekek fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik, de közösen az iskolát látogató többi gyermekkel.
- Az iskolai nevelés magyar nyelvű és a magyar kultúrára épül, de fontos a magyartól eltérő nyelvek és kultúrák megjelenítése is az iskolai nevelőmunka során.
- Az iskolai nevelés során fontos a magyar nyelvi és a társas kompetenciák fejlesztése, csakúgy, mint a migráns gyermekek nyelvi, kulturális ismereteinek átadása a kortársak számára, ezért ajánlott egy önkéntes kortárs mentor program bevezetése.

A migráns gyermekek nevelésének kiemelt területei:

- a motiváció és tanulási képességek fejlesztése,
- a magyar nyelvi készségek és egyéb kommunikációs képességek fejlesztése,
- a migrációs traumák kezelése, a komplex identitásformák kialakításának segítése és a jövőképek gondozása,

- a nem magyar anyanyelvű gyermekek anyanyelvi fejlődésének, a származási kultúrához való erős kötődésének támogatása.

A befogadó közösségek fejlesztésének kiemelt területei:

- a magyar nyelvi készségek fejlesztésére való képesség,
- a nem nyelvi alapú kommunikációs képességek fejlesztése,
- a migránsok kultúrájának és társadalmának integrálása az iskola intézményi kultúrájába és fejlesztő tevékenységeibe,
- multikulturális tartalmak integrálása az iskola szakmai programjába, ideértve a toleranciára-, kooperációra nevelést, a kultúrák és társadalmi viszonyok, szerkezetek sokféleségének megismerését, és az emberi-, és gyermekjogokkal kapcsolatos tanulást,
- önkéntes kortárs mentorprogram kidolgozása és megvalósítása.

Az intézményi szocializáció során nem szabad kiaknázatlanul hagynunk a csoporton belüli, kortársaktól való tanulás lehetőségeit. Ezért olyan önkéntes alapon működő, kortárs mentorprogram bevezetését javasoljuk, amely a gyermekek közti kooperációra épít. Ez megvalósítható kisebb csoportokban és párokban is, az iskola aktuális tevékenységeihez kapcsolódóan. Nem feltétlenül szükséges, de előnyös lehet, ha mentorok közt van a mentorált anyanyelvét is beszélő gyermek. Azonban a feladatot az azonos anyanyelvű gyerekek is csak akkor kaphatják meg, ha erre önként vállalkoznak. Az elszigetelődés megelőzése, és az egymástól való tanulás minél sikeresebb megvalósítása érdekében ügyeljünk arra, hogy a mentorok közt lehetőleg nagy arányban legyenek magyar anyanyelvű gyermekek.

A pedagógustársadalom zártsága és értékcentrizmusa olyan kihívásokat jelent, amelyek az iskolapszichológus munkájához szorosan kapcsolódnak. Az iskolapszichológus az iskola vezetésével együttműködve sokat tehet a tantestület érzékenyítésért az alábbi területeken:

- Társadalmi tolerancia kialakítása, fejlesztése.
- Együttműködésre ösztönzés, kooperatív technikák, csoportmunkák, projektmunkák bevezetése, módszertani útmutatással és a munkák koordinálásának segítése a tantestület tagjai közt (pl. co-teaching bevezetése és rendszeres alkalmazása), konfliktusmegelőzési és kezelési technikák bevezetése (mediálál és resztoratív technika).

- Az iskolai hangulati klíma javítása.
- Kiszámítható környezet és keretek kialakítása a gyermekek és a pedagógusok számára.

A pedagógus sajátos feladatai:

- A pedagógus gyakran segíti nyelvi és kulturális nehézségek megoldásában a gyermeket és a szülőket is. Ilyen helyzetek lehetnek a statisztikai, egészségügyi, stb. kérdőívek megválaszolása; a továbbtanulási jelentkezési lap kitöltése, egyes – a gyermek iskolai életével kapcsolatos – hivatalos ügyek intézésének segítése.
- A számonkéréshez kapcsolódó különös szempontok:
A magyar anyanyelvű, nyelvi nehézségekkel nem küzdő migráns gyermekek értékelése egyezik társaikkal. A magyarul nem, vagy nem jól beszélő migráns gyermek számonkérésének formáját egyedileg, a migráns gyermek szükségletei és kompetenciái szerint kell kialakítani:
 - írásbeli/szóbeli számonkérés a kompetenciákhoz alkalmazkodva,
 - egyéni számonkérés / az osztállyal közösen történő számonkérés a gyermek preferenciáját követve.

A nyelvi nehézségekkel küzdő gyermek számára segítség lehet a számonkérés tartalmának és időkeretének módosítása:

- többletidő biztosítása,
- rövidített feladatsor, kevésbé nyelvcentrikus feladatok, komplex nyelvi struktúrák kerülése számonkéréskor.

Az intézmény célja az ötfokozatú minősítéssel való értékelés a lehető legkorábbi, konstruktív bevezetése. Ennek megvalósítása érdekében:

- *Magyar nyelvi fejlesztés:*
 - Az intézmények számára a magyar nyelvi ismeretek változó szintje nem csak a nemzetközi migrációban részt vevő gyermekek esetében jelenthet nehézséget, hanem a migráns gyermekek számára ez különösen nagy, és folyamatosan jelen lévő kihívásokat jelent.

- A pedagógusoknak tudatában kell lenniük, hogy feladathelyzetben a magyarul jól beszélő migránsok sem mindig értik a nyelvi instrukciókat, ezért a verbális és írott feladatmagyarázatok mellett törekedni kell a nem verbális magyarázatok minél hatékonyabb alkalmazására is.
- Fontos a migráns gyermekeket tanító pedagógusok magyar mint idegen nyelvi fejlesztés módszertani ismereteinek bővítése, nem csak a magyar nyelv és irodalmat tanító pedagógusok, hanem az intézmény minden pedagógusa számára. A pedagógusok fontos, hogy tudatában legyenek annak a ténynek, hogy a nyelvi fejlődést minden órán, minden pedagógus képes elősegíteni, a differenciált oktatás céljai közt ennek is szerepelnie kell. Ugyanakkor a gyermek nyelvi fejlődésének biztosítása érdekében fontos igénybe venni segítő szakembereket is (logopédus, fejlesztőpedagógus).

- *Beilleszkedés, befogadás segítése:*

A sikeres beilleszkedés a befogadó közösség és a migránsok közös felelőssége. Ezt egyrészt segíthetik a befogadó közösséget érzékenyítő programok, másrészt pedig a migránsok beilleszkedését közvetlenül segítő, facilitáló programok. Ilyenek lehetnek az alábbiak:

- a multikulturális tudatosságot erősítő foglalkozástervek elkészítése és megvalósítása
- magyar szülők befogadó készségének javítása, közös programok szervezésével
- befogadó attitűdű, a kultúrák közti együttműködésben tapasztalattal rendelkező közösségek/egyének bemutatása, bekapcsolása az iskola munkájába, programjaiba
- más gyermekek mentorként való, önkéntes alapon történő bevonása nagyban elősegítheti a beilleszkedés és befogadás folyamatát.
- A migráns gyermekkel és a csoportban lévő többi gyermekkel is fel kell dolgozni a nem pontosan tervezett, hosszú távú utazások és az esetleges vissza nem térés problematikáját, akár pszichológusi segítséggel is.
- A migráns gyermekek értékelésénél az értékelés visszajelző funkciója kiemelten fontos, a pedagógusnak meg kell győződnie arról, hogy a gyermek és szülei, gondviselői megértették az értékelés tartalmát, fejlesztő üzeneteit.

A migráns tanulók értékelésének sajátosságai:

- Az év végi minősítés a június-augusztus közti időszakban rugalmasan, osztályozóvizsgálattal is megszerezhető a nyelvi nehézségekkel küzdő migráns gyermekek számára,
- egyéni és fejlesztő felkészítésben is segítséget nyújtunk az osztályozóvizságra,
- biztosítuk – szülői kérésre – az évfolyamismétlés lehetőségét.

2. Melléklet

Könyvtár-pedagógiai program

Strobl Imréné
könyvtárostánár

TARTALOMJEGYZÉK

• A könyvtár-pedagógia meghatározása	3
• A könyvtár-pedagógiai program célja	4
• Pedagógiai célok	5
• A könyvtár feladatai	5
• A tananyag szerkezete	5
○ Spirális szerkezetű ismeretek	5
○ Lineáris szerkezetű ismeretek	6
• Rendelkezésre álló, ajánlott tankönyvek, segédletek	6
• Tevékenységi formák, eljárások, módszerek	6
• Tanulói tevékenységtípusok	7
• Taneszközök	7
• Ellenőrzés, értékelés	7
• Helyi könyvtárhasználati tanterv	8
○ A könyvtárhasználati tananyag szerkezete	8
• Az alapfokú nevelés-oktatás	8
○ 1-4. évfolyam – magyar nyelv és irodalom	8
○ Általános fejlesztési követelmények	8
○ 5-8. évfolyam – magyar nyelv és irodalom	11
○ Általános fejlesztési követelmények	11
• Könyvtárhasználat az informatika tantárgyon belül	
○ 4. évfolyam – befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom	15
○ 5. évfolyam – befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom	17
○ 6. évfolyam – befogadó tantárgy: informatika	18
○ 7. évfolyam – befogadó tantárgy: informatika	19
○ 8. évfolyam – befogadó tantárgy: informatika	20
• Kapcsolódási pontok a többi tantárgyhoz	20
• Tanmenet a könyvtárhasználati ismeretek tanításához	21
○ Kísérleti olvasás tankönyvek 1. osztály	21
○ Kísérleti olvasás tankönyvek 2. osztály	22
• Felhasznált dokumentumok	23
• Mellékletek	
○ Könyvtárhasználati ismeretek tanmenet - részletes	24
○ Könyvtárhasználati ismeretek tanmenet – 1-4. évfolyam	24
○ Könyvtárhasználati ismeretek tanmenet – 5-8. évfolyam	29
○ Könyvtári informatika tanmenet – részletes	32
○ Könyvtári informatika tanmenet – 4. évfolyam	33
○ Könyvtári informatika tanmenet – 5-6. évfolyam	34
○ Könyvtári informatika tanmenet – 7-8. évfolyam	38

A KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIA MEGHATÁROZÁSA

- A könyvtárban vagy könyvtári dokumentumok felhasználásával való, ismeretszerzéssel, ismeretközvetítéssel, információkereséssel foglalkozó pedagógiai elmélet és gyakorlat.
- A könyvtár gyűjteménye, szolgáltatása és a könyvtár használói közötti közvetítő tevékenység. Közvetlen célja a könyvtári dokumentumok és szolgáltatások sokoldalú, gyakorlatias és élményszerű megismertetése. Hosszú távú célja a könyvtárak, a könyvtári dokumentumok, szolgáltatások és az informálódás szükségletének felkeltése és ezáltal a könyvtárhasználóvá nevelés.
- Az a tudományterület, ami a könyvtárhasználó, a tanuló személyiségének az olvasás, könyvtárhasználat, informálódás során való előmozdításával foglalkozik.
- A könyvtárhasználat tantárgy tanításának-tanulásának és a kapcsolatos nevelési feladatok ellátásának módszereivel foglalkozó pedagógiai tudományág. Egyfajta tantárgy-pedagógia, melynek feladata az is, hogy a könyv- és könyvtárhasználati ismeretek a tanítási-tanulási folyamatban elhelyezze.
- A könyvtári munkafolyamatok nevelési céloknak és/vagy nevelési-oktatási intézmények tevékenységének alárendelt tervezése, szervezése, végzése.
- Pedagógusok és könyvtárosok felkészítése a könyvtárhasználat tanítására és a könyvtár használatára mind szakmai, mind módszertani szempontból.

A könyvtár-pedagógia az a tudomány, amely a könyvtári nevelő hatások alapjaival és módjával foglalkozik.

A könyvtár-pedagógia metodikai szintjén három elem alkotja a rendszert:

- **a nevelési célrendszer** (az adott társadalom, mely célok teljesítését várja el);
- **a tananyag** (mely nem a könyvtártudomány kivonata, kiválasztását gyakorlati szempontok motiválják: hasznosíthatóság, a nevelési és oktatási céloknak való megfelelés)
- **a nevelési-oktatási folyamatok** (tanítási, tanulási képességfejlesztő módszerek, tanulási stratégiák, szervezeti formák, taneszközök). Ez a rendszer biztosítja az oktatás eredményét: az attitűdök kialakulását az adott tárgy felé, és ez a rendszer a képlékeny kapcsolat az elmélet és a gyakorlat között.

A KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI PROGRAM CÉLJA

- A könyvtár „forrásközpontként” való felhasználásával meg kell alapoznia az önműveléshez szükséges attitűdöket, képességeket, tanulási technikákat.
- Felkészíteni és ébren tartani az írott betű, a szellemi munka iránti tiszteletet, az elmúlt korok értékeinek megbecsülését, az önművelés iránti igényt.
- Felkészíteni a tanulókat az önálló könyvtárhasználatra, ismeretszerzésre.
- Kialakítani és fejleszteni azokat a magatartásmódokat és képességeket, amelyek a könyvtár mindennapos használatában elengedhetetlenül szükségesek.
- A tanuló joga az információhoz való hozzáférés, képes legyen azokat céljainak megfelelően feldolgozni és alkalmazni
- Az iskola feladata felkészíteni a tanulókat a megfelelő információszerzési, tárolási, feldolgozási és átadási technikákra, valamint megismertetni velük az információkezelés jogi és etikai szabályait, azok képes legyen az információszerzés kritikai szelekciójára
- A könyvtárhasználat azon lehetőségeinek megismerttetése, amelyek elősegítik valamennyi műveltségi terület ismereteinek feltárását.
- Megismertetni a tanulókat azon alapvető információhordozók fajtáival, szerepével és felhasználásával, amelyek elősegítik az önálló szellemi alkotás létrehozását.
- Az iskolai és más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetésével, valamint a velük végzett tevékenységek gyakoroltatásával tudatos és biztos használói magatartás kialakítása
- A modernkor követelményeinek figyelembevételével az önálló gondolkodás, a kreativitás fejlesztése, az önművelés igényének felkeltése és megszilárdítása.

Iskolánk életében jelentős szerepet tölt be a könyvtár, a tanulás-tanítás folyamatának fontos fázisa. A könyvtár nagy szerepet tölt be a korszerű általános és szakmai műveltség megszerzésében, a folyamatos önművelés, önképzés igényének kialakításában. A NAT egyre szélesebb körű ismereteket kíván minden területen, így egyre nagyobb feladat hárul az iskolai könyvtárra. A könyvtár-pedagógiai módszerek és az iskolai könyvtár színesíti, élményszerűbbé, sokoldalúbbá teszi az iskolai tanítási-tanulási folyamatot.

Cél: Az iskolai könyvtár célja, hogy az ismeretforrások rendszeres használatával képessé tegye a tanulókat a különböző típusú könyvtárak használatának elsajátítására, az egész életen

át tartó tanulásra.

PEDAGÓGIAI CÉLOK

- minden tanulóban alakuljon ki az olvasás, a könyv és a könyvtár iránti pozitív attitűd
- mindennapi szükségletté váljon az olvasás öröme
- személyiségfejlesztés, személyiségformálás
- alapkészségek kialakítása (önálló ismeretszerzés, a tanulás készsége)
- alapértékek, alapismeretek és összefüggések közvetítése
- teljesítményképes tudás megalapozása
- egész életen át tartó tanulás és az információs társadalom kihívásaira való felkészítés
- a gépek világában egyre fontosabb a személyes kapcsolat
- nem elég a technikát megtanítani, a tanulók ítélőképességét is fejleszteni kell
- a tanulók életének természetes részévé tenni az információs műveltséget

A KÖNYVTÁR FELADATAI

- a tanítás-tanulás folyamatában jelentkező szaktanári és tanulói igények minél szélesebb körű kielégítése
- könyvtár-pedagógiai program megvalósítása: segíti az önálló ismeretszerzés technikáinak elsajátítását
- ápolja az olvasás-és íráskultúrát
- segíti a szabadidő hasznos eltöltését
- kulturális és ismeretterjesztő tevékenység végzése

A TANANYAG SZERKEZETE

Spirális szerkezetű ismeretek

Eszköztudás jellegéből adódóan elsősorban ily módon építkezik a könyvtárhasználati tananyag, s az évek folyamán egyre gazdagabb tartalommal telítődik.

Lineáris szerkezetű ismeretek

Súlyponti ismeretkörök évfolyamonkénti fogalmi kifejtése.

- Viselkedés a könyvtárban. Könyvek csoportosítása tartalom és funkció szerint
- Könyvtárhasználati szabályok. A könyv szerkezete és tartalma
- A könyvtári állomány raktári rendje. Betűrend. Dokumentumtípusok

- Nyomtatott és nem nyomtatott dokumentumok.
- Raktári rend. Segédkönyvek.
- Betűrendes leíró katalógus
- Kézikönyvtár
- Információkeresési nyelvek.
- Katalógus, szakkatalógus, elektronikus információhordozók. Könyvtártípusok, bibliográfia.
- Szakmai tájékozódás (információs központ, adatbank, szakkönyvtár).
- Számítógéppel elérhető információs szolgáltatások, adatbázisok.

RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ, AJÁNLOTT TANKÖNYVEK, SEGÉDLETEK

Könyves-Tóth Lilla: Információ - Könyv - Könyvtár 1. Alapfokú információkeresési gyakorlatok a könyvtárban 8-12 éveseknek - Bp.: Typotex, 1998.

Ungváry Rudolf, Vajda Erik: Könyvtári információkeresés - Bp.: Typotex, 2002.

Katsányi Sándor, Könyves-Tóth Lilla: Információ - Könyv - Könyvtár 2. Információkeresési gyakorlatok a könyvtárban 12-18. éveseknek - Bp.: Typotex, 1998.

Horváth Tibor- Papp István: Könyvtárosok kézikönyve 1.- Bp.: Osiris Kiadó, 2003.

Celler Zsuzsanna: Az iskolai könyvtárak - Bp.:OPKM,1998.

Dán Krisztina: Iskolai könyvtári ismeretek - Bp.: KI., 2002.

Bevezetés a könyvtárhasználat tanításába - Bp.: FPI., 2001.

Az ember feje nem lexikon! - Szeged.: Mozaik Kiadó, 1992.

Sándor Gábor: Könyves füzet - Bp.: Korona Kiadó, 1994.

Melykóné Tózsér Judit: A könyv és birodalma - Bp.: Dinasztia Kiadó, 1998.

Könyvtári fogalmak kisszótára A-Zs - Bp.: Korona Kiadó 2000.

TEVÉKENYSÉGI FORMÁK, ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK

Az egykönyvű, ismeret-centrikus képzéshez, az egyirányú ismeretközvetítéshez képest elmozdulást jelent a könyvtárban végzett szaktárgyi tevékenység, a forrásalapú tanulás, a tanulói tevékenységet központba helyező kreatív, fejlesztő jellegű tanulási formák, módszerek alkalmazása felé.

A könyvtári forrásokkal, eszközökkel megvalósuló ismeretszerzés jellemzője, hogy teret enged a tantárgyi témák, problémák különböző nézőpontú megközelítésének, a megszerzett

ismeretek problémahelyzetben történő alkalmazásainak, az egyes tantárgyak kereteit átlépő témakörök (projektek) feldolgozásának.

A könyvtári munkát igénylő tantárgyi témák feldolgozása közben a diákok megismerik az adott szaktárgy intézményes, dokumentális forrásait, és megtanulják az információk összegyűjtésének, szelekciójának, rendszerezésének és bemutatásának technikáit és módszereit.

Mindebből az következik, hogy a könyvtár eszközi felhasználása nemcsak és nem elsősorban a megtanult tantárgyi ismeretek további bővítését, hanem a tudáshoz vezető kreatív, fejlesztő célú módszerek, a szellemi munka technikai elsajátítását szolgálja.

TANULÓI TEVÉKENYSÉGTÍPUSOK

- szaktárgyi tematikus gyűjtőmunka – egyéni és csoportos
- irodalom-, illetve forrásjegyzék összeállítása megadott témához
- kiselőadás tartása vagy írásbeli beszámoló készítése egy-egy komplex, több tantárgyat érintő problémáról
- egy-egy neves kutató, író, művész életútjának feldolgozása könyvtári dokumentumok segítségével
- sajtófigyelés aktuális társadalmi problémákról, stb.

TANESZKÖZÖK

A törvény előírásainak megfelelő könyvtár: a szakmai követelményeknek megfelelő összetétel és feltárás, jól fejlesztett kézikönyvtár, (applikációs táblák, videofelvételek, kazetták, CD-lemezek, tankönyv, feladatgyűjtemény, munkafüzet, tanári kézikönyv.) Megfelelő példányszámú, gyermekek részére készült segédkönyv, folyóirat.

Integrált könyvtári szoftver megfelelő technikai háttérrel, fénymásoló, fénymásolópapír, festék, oktató-programok, adatbázisok, INTERNET kapcsolat és megfelelő számítógépek.

ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELES

Évfolyamonként folyamatos szóbeli értékelés megerősítéssel.

A könyvtárhasználói tudás szintjének felmérése gyakorlati feladatokkal, frontális kérdéssel, kooperatív csoportmunkával, a tanulók munkájának folyamatos figyelemmel kísérésével történik az értékelés. A könyvtáros-tanár nem ad érdemjegyet, de javaslatot tehet magyar nyelv és irodalom és informatika tantárgyból külön érdemjeggyel való értékelésre.

HELYI KÖNYVTÁRHASZNÁLATI TANTERV

A könyvtárhasználati tananyag szerkezete

Kiemelt szerepe van az 5-6. évfolyam programjának, amely mintegy összefoglalja, rendszerezi az alsó tagozaton játékos tevékenységek formájában, olykor spontán módon szerzett könyvtárhasználati tapasztalatokat. E két évfolyamon jelennek meg először a könyvtárhasználat főbb ismeretköreinek fogalmai, fogalmi összefüggései. A jelzett időszakban elsajátított és kellő gyakoroltatással rögzült tudás alapozza meg a felsőbb évfolyamok könyvtárhasználati képzésének hatékonyságát.

AZ ALAPFOKÚ NEVELÉS-OKTATÁS

1-4. évfolyam magyar nyelv és irodalom

Általános fejlesztési követelmények

- Az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával szerezzen tapasztalatokat a könyvtárban végezhető tevékenységekről. Tudja azonosítani a könyvtár tereit és állományrészeit. Ismerje meg a könyvtár használatának módját és a könyvtárban való viselkedés szabályait.
- Ismerje a több dokumentumfajták jellemzőit, és tudjon információkat keresni az életkorának megfelelő anyagokból.
- Legyen képes használni az életkorának megfelelő segédkönyveket.
- Megadott forrásból tudjon tényeket, adatokat kiemelni. Legyen képes gyermekkönyvek,- és folyóiratok szerkezetében eligazodni, a kiválasztott szövegrészek tartalmáról beszámolni.
- Tudja a felhasznált dokumentum főbb adatait megnevezni.
- Tapasztalatain keresztül ismerje fel a könyvtár szerepét a tanulásban és a szabadidős tevékenységekben. Ismerje meg a lakóhelyi gyermekkönyvtárat, és használata során tudja alkalmazni az iskolai könyvtárban szerzett tapasztalatait.

Tananyagegység	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok
1. évfolyam Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom Évi óraszám: 1		
<ul style="list-style-type: none"> • Látogatás az iskolai könyvtárban • A könyvtár • Válogatás a korosztálynak készült könyvekből 	<ul style="list-style-type: none"> • Olvasási szokások alakítása a könyvtárban • A könyvtár fogalma, részei, funkciói, szolgáltatásai • Viselkedés a könyvtárban • A kölcsönzés szabályai 	<ul style="list-style-type: none"> • Cél egy pozitív könyvtárkép kialakítása • Ismerje és tartsa be a viselkedési szabályokat • Ismerje és alkalmazza a kölcsönzési szabályokat • A tanulók könyvtárlátogatás alkalmával szerezzenek élményeket. • Ismerjék meg a helyes könyvtári viselkedés szabályait. • Szerezzenek tapasztalatokat a könyvtárban elhelyezett gyermekkönyvek csoportosításáról. • Alakuljon ki bennük az olvasás szeretete, a könyvek védelme iránti igény
2. évfolyam Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom Évi óraszám: 1		
<ul style="list-style-type: none"> • Gyermekkönyvek válogatása megadott témához, egyéni érdeklődés szerint. • Eligazodás a könyvekben tartalomjegyzék alapján • Ismerkedés gyermeklapokkal • Gyermekkönyv tartalmának megállapítása 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtárhasználat szabályai • A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai • Gyermeklexikon szerkezete, használata • Gyermeklapok 	<ul style="list-style-type: none"> • Felismeri a könyv főbb formai és tartalmi elemeit, meg tudja állapítani szerzőjét és címét • Gyermekkönyv témájának megállapítása a cím és az illusztrációk segítségével • Segítséggel keresni tudjon a gyermeklexikon betűrendjében

3. évfolyam
Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom
Évi óraszám: 1

<ul style="list-style-type: none"> • Könyvek keresése a szabadpolcon szerző és cím szerint • Tájékozódás a gyermeklexikon betűrendjében • Szépirodalmi és ismeretterjesztő művek témájának megállapítása (cím és tartalomjegyzék alapján) és csoportosításuk a főbb állományrészek szerint • Ismeretlen szavak értelmezése gyermeklexikon és értelmező szótár segítségével. A magyar helyesírási szótár használata 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár terei és állományrészei • A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai • A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalom, ismeretterjesztő irodalom • A szótárak szerkezeti jellemzői, használata • Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módja 	<ul style="list-style-type: none"> • Eligazodás a könyvtár tereiben és a gyermekkönyvek között • A könyv témájának megállapítása a főbb tartalmi és formai elemek segítségével • Az ismeretterjesztő és szépirodalom megkülönböztetése • Címszavak keresése a gyermeklexikon és szótár betűrendjében
--	---	--

4. évfolyam

Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom

Évi óraszám: 1

<ul style="list-style-type: none"> • Látogatás a lakóhelyi gyermekkönyvtárban. Mesegyűjtemények, gyermekek részére készült verseskötetek válogatása a szabadpolcon • Megadott szempontok alapján a könyvtár megfigyelése, a tapasztalatok feljegyzése • Az iskolai és gyermekkönyvtárról szerzett tapasztalatok összehasonlítása • Ismeretlen fogalmak, szavak keresése lexikonban, szótár betűrendjében • Fogalmak, nevek, témakörök keresése enciklopédiában a mutatók és a tartalomjegyzék alapján 	<ul style="list-style-type: none"> • A lakóhelyi gyermekkönyvtár (terek, állományrészek, szolgáltatások) • Gyermekek részére készült gyermeklapok, gyermekrovat • Az enciklopédia jellemzői, gyermekenciklopédiák • A nem nyomtatott dokumentumok alaptípusai • Szaktárgyi feladatok megoldása a megismert dokumentumokkal 	<ul style="list-style-type: none"> • Könyvek tartalmi és formai elemeinek (pl. tartalomjegyzék, fűlszöveg) felhasználása a tartalom megállapításához • Tájékozódás szótárakban, gyermeklexikonokban, segítséggel enciklopédiában • Gyűjtőmunka megadott segédkönyvből segítséggel, beszámoló a megtalált információról
<ul style="list-style-type: none"> • Azonos fogalmak keresése az alapvető segédkönyv típusokban; hasonlóságának és különbségének megállapítása • Tények és adatok gyűjtése segédkönyvekből tantárgyi témához. A szerzett ismeretekről 		

jegyzet, vázlat segítségével beszámoló		
---	--	--

5-8. évfolyam – magyar nyelv és irodalom

Általános fejlesztési követelmények

- Igazodjon el a könyvtár tereiben, állományrészeiben, tudja igénybe venni szolgáltatásait. Használja rendszeresen az iskolai könyvtárat. Ismerje és alkalmazza a könyvtárhasználat szabályait és kövesse a könyvtárban való viselkedés normáit.
- A dokumentumtípusok formai és tartalmi sajátosságainak ismeretében legyen képes önálló használatukra. Lássa, hogy a technika fejlődésével az információk folyamatosan változó ismerethordozókon jelennek meg, és szerezzen tapasztalatokat ezek használatában
- Ismerje a kézikönyvtár szerepét a tájékozódásban. Iskolai feladatai megoldásához és mindennapi tájékozódásához tudja önállóan kiválasztani és használni a megfelelő segédkönyveket. Tudjon különböző szempontok szerint dokumentumokat keresni a könyvtár katalógusaiban, adatbázisaiban.
- Tudjon feladataihoz forrásokat választani, megadott szempontok alapján belőlük információkat szerezni, és elvégzett munkájáról beszámolni. Tudjon a dokumentumokból szabályosan idézni és a forrásokra hivatkozni.
- Tapasztalatai alapján lássa a könyvtárnak az ismeretszerzésben, a szabadidő tartalmas eltöltésében betöltött szerepét. Az iskolai könyvtár rendszeres igénybevételén túl ismerje meg és használja a lakóhelyi közkönyvtárat is. Szerezzen tapasztalatokat arról, hogy az új technológiákon alapuló informatikai eszközök kibővítik a hagyományos könyvtári tájékozódás kereteit.
-

5. évfolyam

Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom

Évi óraszám: 1

Tananyagegység	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok
<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár tereinek és állományrészeinek megkülönböztetése, könyvtári fogalmak • Könyvek tartalmának megállapítása és ismertetése formai és tartalmi elemeik felhasználásával • Könyvek keresése különböző tantárgyak megadott témáihoz • Segédkönyvek használata ismeretlen fogalmak, kifejezések, eseményekhez, személyekhez kapcsolódó adatok kereséséhez • A felhasznált források azonosítása a dokumentumok főbb adatainak megnevezésével 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár fogalma, részei, funkciói, szolgáltatásai • Viselkedés a könyvtárban • A könyvtár raktári rendje • Dokumentumtípusok: könyv, időszaki kiadvány, sajtótermék • A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai - a bibliográfiai leírás • Segédkönyvek: szótár, lexikon, enciklopédia 	<ul style="list-style-type: none"> • Könyvtári gyűjtőmunka különféle tantárgyak megadott témáihoz • Szótárak, gyermek-lexikonok használata • Bibliográfiai leírás, katalóguscédula funkcióinak ismerete

6. évfolyam

Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom

Évi óraszám: 1

Tananyagegység	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok
<ul style="list-style-type: none"> • Megadott művek keresése és tematikus gyűjtőmunka a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével • Különböző típusú és témájú dokumentumok formai, tartalmi és használati jellemzőinek megállapítása 	<ul style="list-style-type: none"> • Raktári rend, raktári jelzet Tájékoztatói gyakorlatok az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében • Szépirodalom: betűrend • Ismeretközlő irodalom: szakrend • könyvtártípusok 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon eligazodni az iskolai könyvtár szabadpolcos állományában • Legyen képes megkülönböztetni a főbb dokumentumtípusokat • Ismerje a könyvtártípusokat • Tudjon tájékozódni az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében

7. évfolyam

Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom

Évi óraszám: 1

Tananyagegység	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok
-----------------------	-----------------	---

<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódás dokumentumokról a szerző, cím és egyéb szempontok szerint a betűrendes leíró katalógus segítségével • Önálló tájékozódás a könyvtárban • Anyaggyűjtés különböző tantárgyak témáihoz • Tárgyszavak, azonos művek keresése különböző ismerethordozókon • Egyszerűbb témák önálló feldolgozása a könyvtár dokumentumainak (segédkönyv, kézikönyv, ismeretterjesztő könyv, folyóirat stb.) felhasználásával • A forrásfeldolgozás lépéseinek alkalmazása: a téma pontos megfogalmazása, problémafelvetés, forrásválasztás.- és feldolgozás segítségével (jegyzetelés, rendszerezés, vázlatkészítés), beszámoló (szóban vagy írásban), hivatkozás a forrásra 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár dokumentumainak felhasználása különféle témák feldolgozásában • Tájékozódási gyakorlatok az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében • Forrásfeldolgozás • Tájékozódás 	<ul style="list-style-type: none"> • A kézikönyvtár funkciójának ismerete • Gyűjtőmunka segédkönyvekből • Jegyzet és vázlat készítése • Forráshasználat ismerete • Tudjon tájékozódni az iskolai könyvtár tér és állományszerkezetében
--	--	---

8. évfolyam

Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom

Évi óraszám: 1

Tananyagegységek	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok
<ul style="list-style-type: none"> • Források keresése szaktárgyi feladatokhoz tárgyi katalógusok segítségével • A keresett téma kifejezése tárgyszóval, ill. szakjellel • Könyvtárak az interneten • Online katalógus 	<ul style="list-style-type: none"> • Tárgyszavak • Forrásismeret • Online katalógus • Tájékozódási gyakorlatok az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, hogy a tárgyszó, ill. szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki « Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni • Használja a könyvtárak online katalógusát • Tudjon tájékozódni az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében

KÖNYVTÁRHASZNÁLAT AZ INFORMATIKA TANTÁRGYON BELÜL

4. évfolyam

A *könyvtári informatika* témakörben a könyvekhez és egyéb információforrásokhoz való pozitív attitűd kialakítása meghatározó a tanulásmódszertan és a tanulási motiváció alapozása során. **Fontos cél**, hogy a tanulók az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával tapasztalatokat és élményeket szerezzenek a könyvtárban végezhető szolgáltatásokhoz és tanuláshoz köthető tevékenységekről.

A könyvtárhasználóvá nevelés területén kiemelt jelentőségük van a meséknek, a játékos foglalkozásoknak, az alkotó tevékenységeknek. Ezek elsősorban a nyomtatott forrásokhoz kötődnek, de a széleskörű tapasztalatszerzés és a tanulók iskolán kívüli ismereteinek beépítése érdekében helyet kell kapniuk az elektronikus forrásoknak és más, nem hagyományos dokumentumtípusoknak is.

A gyermekeknek szánt szépirodalmi és ismeretterjesztő művek széles választéka minden tantárgy számára sok lehetőséget nyújt az egyes témák élményszerű, forrásalapú feldolgozására. A játékos foglalkozások során érdemes a könyvtár tereivel, használatának alapjaival, a legelterjedtebb dokumentumtípusokkal, segédkönyvekkel megismertetni a tanulókat.

Tananyagegység <i>Évfolyam: 4</i> <i>Évi óraszám: 3</i> <i>Befogadó tantárgy:</i> <i>Magyar nyelv és irodalom</i>	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok	Továbbhaladáshoz szükséges követelmények
Az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében való eligazodás.	Tanóra az iskolai könyvtárban. A szolgáltatások - a helyben olvasás és kölcsönzés szabályai, audiovizuális eszközök. Könyvtár	Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban	Tudja aktívan használni a könyvtár gyermekirodalmát a tanulásban Tudjon célszerűen információt keresni adott könyvtári környezetben Rendszeres

A főbb dokumentumfajták megkülönböztetése, tartalmának és adatainak megállapítása.	Segédkönyvek: lexikon, szótár, enciklopédia. Műfaji sajátosságai, szerkezeti jellemzőik, a tájékozódásban betöltött szerepük. Segédkönyv nyomtatott és elektronikus formában. A lakóhelyi könyvtár „élő” látogatása, az Országos Széchenyi Könyvtár, OSZK http://oszk.hu és a Magyar Elektronikus		látogasson könyvtárakat ¹ Tudjon tájékozási feladatokat megoldani, (tények, adatok keresése az életkori sajátosságoknak megfelelő segédkönyvekben
Egyes közhasznú információforrások, mindennapi adatbázisok megismerése	Adatok csoportosítása, értelmezése. Keresés indextáblázatok, lekérdezések alkalmazásával Keresési eredmények rögzítése	Adatbázisok, adattáblák alkalmazása, adatbázisban keresés	Tudjon adatokat gyűjteni, értelmezni (csoportosítani és rendezni) és feldolgozni a rendelkezésre álló adathalmazból. Adatkeresés, információgyűjtés Egyes közhasznú információforrások, mindennapi adatbázisok megismerése

5-8. évfolyam

A **könyvtárhasználat** oktatásának célja a tanulók felkészítése az információszerzés kibővülő lehetőségeinek felhasználására a tanulásban, a hétköznapokban az információk elérésével, kritikus szelekciójával, feldolgozásával és a folyamat értékelésével. A könyvtár forrásközpontként való használata az önműveléshez szükséges attitűdök, képességek és az egész életen át tartó önálló tanulás fejlesztésének az alapja. A fenti cél az iskolai és fokozatosan a más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismerésével, valamint a velük végzett tevékenységek gyakorlásával, tudatos, magabiztos használói magatartás, tájékozódás és a könyvtárhasználat igényének kialakításával érhető el.

Az **információkeresés területén kiemelt cél**, hogy a képzési szakasz végére a tanuló tudatosan és komplexen gondolkodjon a folyamatról és tervezze azt. Ehhez elengedhetetlen, hogy ismerje a dokumentumtípusok és segédkönyvek típusait, jellemzőit és azok információs értéke megállapításának szempontjait. Ezen tudásának fokozatos, folyamatos és gyakorlatközpontú fejlesztése segíti őt a feladatokhoz szükséges kritikus és válogató

forráskiválasztáshoz és információgyűjtéshez. Tudatosítani szükséges a tanulóknak a könyvtári információszerzéshez, - feldolgozáshoz és - felhasználáshoz kapcsolódóan is az etikai szabályokat, jogi vonatkozásokat.

A **könyvtári informatika** témakör oktatása során a tanuló a könyvtárak és a könyvtári források használatának alapjaival ismerkedik meg, majd a többi tantárgy keretében megvalósuló, erre a tudására épülő gyakorlati feladatok során szerez tapasztalatokat az egyes műveltségterületeken és rendszerezi, mélyíti tudását. Mindezek során egyszerre vannak jelen a könyvtárak által nyújtott hagyományos szolgáltatások, és a korszerű társadalmi igényeket kiszolgáló, modern technikai lehetőségek.

A **könyvtári informatika fejlesztési területen** ebben a szakaszban az alsó tagozaton szerzett iskolai könyvtári és gyermekkönyvtári tapasztalatokra építve a megszerzett tudás rendszerezése és tudatosítása kerül középpontba. A tudás bővítése és a szokásformálás során egyre hangsúlyosabb szerepet kap a könyvtári források és szolgáltatások tanulásban való felhasználása. Cél, hogy a tanuló minden tantárggyal kapcsolatban megismerje a különböző források felhasználási lehetőségeit.

Ezen az évfolyamon cél, hogy a tanuló tanári irányítás mellett, önállóan tájékozódjon az iskola könyvtárában. Kiemelt szerepet kap a korosztály számára készült nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő művekben való önálló tájékozódás, és a szerzett információk megadott szempontok szerinti felhasználása, a források azonosítása.

Tananyagegység Évfolyam: 5. <i>Évi óraszám: 2</i> <i>Befogadó tantárgy:</i> <i>magyar nyelv és irodalom</i>	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok	Továbbhaladáshoz szükséges követelmények
Könyv, könyvtár Kézikönyvek használata Forrásjelölés A könyvtári állomány	A könyv részei. Formai jegyek, belső tartalmi egységek A dokumentumok tartalom és használat szerinti csoportosítása. A lexikon, enciklopédia és szótár felépítése és használata. A könyvek legfontosabb adatai. A forrásjelölés szabályai.	Ismerje a főbb dokumentumfajták jellemzőit, és tudjon információkat keresni az életkorának megfelelő anyagokból. Legyen képes használni az életkorának megfelelő segédkönyveket Megadott forrásból tudjon tényeket, adatokat kiemelni.	Legyen képes gyermekkönyvek és folyóiratok szerkezetében eligazodni, a kiválasztott szövegrészek tartalmáról beszámolni
A sajtótermékek típusai	A sajtótermékek legfontosabb jegyei. Információgyűjtés sajtótermékekből	Tudja a felhasznált dokumentum főbb adatait megnevezni	

Tananyagegység <i>Évfolyam: 6</i> <i>Évi óraszám: 3</i> <i>Befogadó tantárgy:</i> <i>informatika</i>	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok	Továbbhaladáshoz szükséges követelmények
Könyvtári szolgáltatások	Könyvtári szolgáltatások megismerése.	Hagyományos és új információs eszközök a könyvtárban.	Igazodjon el az iskolai könyvtárban.
Könyvtári médiumok	Médiumok megkülönböztetése formai és használati jellemzőik, információs értékük alapján. Papíralapú és digitális ismerethordozók	Egyszerűbb irányított forrás- és információkeresés direkt eszközökben és a helyi adatbázisban	Tudjon a célnak megfelelő tartalmú irodalmat (ismerethordozót) találni. Ezekből legyen képes kinyerni a szükséges információkat
Forrás- és információkeresés	Az ismerethordozók nyilvántartásának rendje. Adott ismerethordozón az információk kinyerése, keresése Tájékozódás az iskolai könyvtárban Irányított forrás- és információkeresés	Tanuláshoz keresőkérdések megfogalmazása	

7-8. évfolyamon a könyvtári informatika fejlesztési területen az egyre tudatosabb könyvtárhasználóvá nevelés a kiemelt cél. Ehhez járul hozzá az információs problémamegoldás alapvető lépéseinek ismerete, az egyes eszközök, módszerek tanári támogatással történő alkalmazása, továbbá az iskolai könyvtár állományának és szolgáltatásainak önálló használata. Az önálló forráskiválasztást és -használatot, a döntések meghozását támogatja, hogy a tanulók megismerik az egyes könyvtártípusok és szolgáltatásaik jellemzőit, különbségeit, a nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, tájékoztató eszközök széles tárházát, azok információs értékét.

Tananyagegység <i>Évfolyam: 7.</i> <i>Évi óraszám: 2</i> <i>Befogadó tantárgy: informatika</i>	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok	Továbbhaladáshoz szükséges követelmények
Könyvtári hálózat Magyarországon	Különböző típusú könyvtárak megismerése	A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése	Tudja, hogy milyen könyvtípusok tartoznak a kézikönyvtárhoz Tudjon információt

A kézikönyvtár	A kézikönyvtár jellemző könyvtípusainak megismerése	A kézikönyvtár jellemző könyvtípusainak használata szaktárgyi feladatok megoldásában. Különböző típusú könyvtárak megismerése könyvtárlátogatással, ill. közvetett forrásokból A Sújtó használatának megismerése	keresni segédkönyvekben (szótár, lexikon, enciklopédia). Szerezzen tapasztalatokat a lakóhelyi közművelődési könyvtárban Tudja, hogy hazánk nemzeti könyvtára az Országos Széchényi Könyvtár. Ismerje a Sújtó felépítését, az ott található információk megszerzésének módját és azok gyakorlati felhasználását (alkalmazását)
----------------	---	--	--

Tananyagegység <i>Évfolyam: 8.</i> <i>Évi óraszám: 4</i> <i>Befogadó tantárgy:</i> <i>informatika</i>	Tartalom	Fejlesztési kívánt képességek, célok	Továbbhaladáshoz szükséges követelmények
Információkeresés a könyvtárban	Az iskolai könyvtár. Szak- és tárgyszó katalógus	Források keresése szaktárgyi feladatokhoz, tárgyi katalógusok segítségével A keresett téma kifejezése tárgyszóval, ill. szakjelzettel A tematikus keresés lépéseinek felismerése, gyakorlása.	Tudja, hogy a tárgyszó, ill. szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni Legyen képes - segítséggel - egyszerű keresési feladatokat megoldani a tárgyi katalógus felhasználásával
A forráshasználat	Könyv adatainak jelölése. Időszaki kiadvány, cikk adatainak jelölése		

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK A TÖBBI TANTÁRGYHOZ

A különböző tantárgyi gyűjtőmunkákhoz, projektmunkákhoz kapcsolódó támogatásban, értékelésben hangsúlyos szerepet kapnak az etikai és jogi vonatkozások, a forrásjegyzék készítése és a hivatkozások.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódó tantárgyak
Könyvtártípusok, funkcionális terek	Magyar nyelv és irodalom Matematika
Könyvtári szolgáltatások	Minden tantárgy keretében
Információkeresés	Technika, életvitel és gyakorlat Fizika, kémia, biológia-egészségtan Magyar nyelv és irodalom Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek Földrajz
Dokumentumtípusok, kézikönyvek	Matematika Magyar nyelv és irodalom Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek Természetismeret Biológia-egészségtan
Forráskiválasztás	Technika, életvitel és gyakorlat Magyar nyelv és irodalom Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek Vizuális kultúra Természetismeret
Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás	Minden tantárgy, feladat esetében

TANMENET A KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK TANÍTÁSÁHOZ (KISÉRLETI OLVASÁS TANKÖNYVEK - 1. 2. osztály)

1. osztály – OLVASÁS 1/a és 1/b tanmenet

Az óra témája /tankönyvi lecke vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
Könyvtárismereti óra	Kölcsönzési szokások, ismerkedés a helyi, ill. iskolai könyvtárral. Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása: könyvkölcsönzés	A tanulási képesség fejlesztése	Olvasóvá válás, az olvasással kapcsolatos pozitív viszonyulások kialakítása
Könyvtárismeret könyvtárlátogatással összekapcsolva	Ismeretszerző képesség fejlesztése		Az irodalom szeretete

Károlyi Amy: Arany ablak	Intellektuális és kommunikációs készségek fejlesztése		A könyvtárhasználat alapvető szabályai
	A könyvek jellemző adatainak, részeinek megfigyelése: író, cím, kiadó, tartalomjegyzék		Eligazodás a könyvek, írott nyelvi források világában
	Ismeretszerző képesség fejlesztése		
	Intellektuális és kommunikációs készségek fejlesztése		könyvtár
	Olvasás megszerettetése, olvasóvá nevelés a gyermekirodalom népszerűsítésével		
	Tankönyv 81. oldal		

2. osztály – OLVASÁS 2/a és 2/b tanmenet

Az óra témája /tankönyvi lecke vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
Könyvtárismereti óra	Kölcsönzési szokások, ismerkedés a helyi, ill. iskolai könyvtárral. Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása: könyvkölcsönzés	A tanulási képesség fejlesztése	Olvasóvá válás, az olvasással kapcsolatos pozitív viszonyulások kialakítása
Könyvtárismeret könyvtárlátogatással összekapcsolva	Ismeretszerző képesség fejlesztése		Az irodalom szeretete
Milne: Micimackó látogatóba megy és beszorul	Kooperációs készség fejlesztése csoportmunkában való feladatvégzés során. Gondolattérképhez kapcsolt csoportmunka. Hangos olvasás. Szerepek szerinti kifejező olvasás gyakorlása. Az értő olvasás fej-	A szövegértő olvasás előkészítése. Irodalmi szöveg feldolgozásának menete Irodalmi szöveg, mese jellemző jegyei. A tanulási képesség fejlesztése	Szociális kompetencia fejlesztése közös munkavégzés által. Anyanyelvi kompetencia fejlesztése önálló szövegalkotás által. Szövegértés fejlesztése.

	<p>lesztése szakaszos szövegfeldolgozással. Dramatikus játék. Könyvtárhasználat fejlesztése. Szövegértést segítő feladatok megoldása. Írásbeli szövegalkotás a mese befejezésével. Önálló véleményalkotás. Ellentétpárok keresése. Differenciált képességfejlesztés; néma, értő olvasás fejlesztése a Tudtad? c. rövid szöveg olvasásával. Ismerkedés a térképpel. Tájékozódási kísérletek a térképsegítségével páros munkában játékos formában. Szituációs játékok: jegyvásárlás, érdeklődés</p>		
	<p>Tk.: 69-71. oldal Mf.: 36. oldal</p>		
<p>Kóródi Bence: Meselexikon</p>	<p>Az olvasás pontosságának és megértésének fejlesztése. A betűrendről tanultak felidézése, megfogalmazása szóban. Képek neveinek betűrendbe sorolása. Alapvető ismeretek a lexikonról, szócikk, betűrend. A lexikonhasználat gyakorlása. Szóbeli kifejezőkészség fejlesztése szómagyarázatokkal. Betűrácsban értelmes szavak keresése.</p>	<p>Szövegértő olvasás fejlesztése, olvasástechnikai gyakorlatok. Olvasási kedv fejlesztése, magabiztosabb, pontosabb olvasás elsajátítása.</p>	<p>Könyvtári ismeretek, lexikon, szócikk, betűrend. Matematikai kompetenciafejlesztése. Téri tájékozódás.</p>
	<p>Tk.: 110-111. oldal</p>		

FELHASZNÁLT DOKUMENTUMOK

- Nemzeti Alaptanterv
- Kerettantervek
- Kísérleti olvasókönyvek javasolt tanmenete (1-2. osztály)

MELLÉKLETEK**KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK TANMENET
(Részletes)****1-4. évfolyam**

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
1. évfolyam Évi óraszám: 4 óra			
<ul style="list-style-type: none"> • Látogatás az iskolai könyvtárban • Élményszerzés a könyvtárlátogatás alkalmával • A könyvtárban elvárt viselkedési szabályok megtanulása • Válogatás a korosztálynak készült könyvekből: leporellók, képeskönyvek, mesekönyvek 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár terei, szolgáltatásai • A könyvtár állományrészei • A beiratkozás, a könyvkölcsönzés módja, • Olvasási szokások alakítása a könyvtárban • Gyermeklexikon használata • Szavak magyarázata gyermek-lexikon használatával 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtári betűrend • Szerző és cím fogalma • A kézi-könyvtár fogalma és használata: <ul style="list-style-type: none"> - a lexikonok elhelyezése a könyvtárban - a lexikon, gyermeklexikonok - a címszó és a szócikk fogalma 	
Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
2. évfolyam Évi óraszám: 4 óra			
<ul style="list-style-type: none"> • Gyermekkönyvek válogatása megadott témához, 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtárhasználat alapvető szabályai 		<ul style="list-style-type: none"> • Felismeri a könyv főbb formai és tartalmi elemeit,

<p>egyéni érdeklődés szerint. Kölcsönzés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eligazodás a könyvekben tartalomjegyzék alapján • Tájékozódás a gyermeklexikon betűrendjében • Ismerkedés gyermeklapokkal • Gyermekkönyv tartalmának megállapítása a kép és a szöveg együttes értelmezésével 	<ul style="list-style-type: none"> • Írott nyelvi források, információhordozók, könyvek, újságok • Eligazodás a könyvek, írott nyelvi források világában • A könyv jellemző adatainak, részének megfigyelése (író, cím, kiadó, tartalomjegyzék) • Tájékozódás a gyermeklexikonokban betűrend segítségével (szerkezete, használata) • Gyermekújságok jellemzői tartalomjegyzék alapján 		<p>meg tudja állapítani szerzőjét és címét</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gyermekkönyv témájának megállapítása a cím és az illusztrációk segítségével • Segítséggel keresni tud a gyermeklexikon betűrendjében • Az életkori sajátosságokhoz igazodó internethasználat kockázatainak és lehetőségeinek felismerése (pl. gyermekbarát honlapok böngészése) – www.egyszervolt.hu www.bigyoo.hu stb.
<p>Kulcsfogalmak: könyvtár, a könyvtár szolgáltatásai, gyermekkönyvek, gyermeklexikon, könyvtári betűrend, tartalomjegyzék, címszó, szócikk, gyermekújság</p>			

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
<p>3. évfolyam Évi óraszám: 4 óra</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerkedés különböző információhordozókkal • Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A könyvtár terei és állományrészei</i> • <i>A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalom, ismeretközlő irodalom</i> • <i>A szótárak szerkezeti jellemzői,</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • Eligazodás a könyvtár tereiben és a gyermekkönyvek között • A könyv témájának megállapítása a főbb tartalmi és formai elemek segítségével

<ul style="list-style-type: none"> • Alapismeretek a könyvtár tereiről és állományrészeiről • A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalmi művek, ismeretterjesztő irodalom, kézikönyvek, elektronikus információhordozók • A szótárak szerkezeti jellemzői (betűrend, címszó), a szótárhasználat módja • A lexikon és a szótár egyező és eltérő vonásai • <i>Könyvek keresése a szabadpolcon szerző és cím szerint</i> • <i>Szépirodalmi és ismeretközlő művek témájának megállapítása (cím és tartalomjegyzék alapján) és csoportosításuk a főbb állományrészek szerint</i> • <i>Ismeretlen szavak értelmezése gyermeklexikon és értelmező szótár segítségével, a magyar helyesírási szótár használata</i> 	<p><i>használata</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módja</i> 		<p>gével</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ismeretközlő és a szépirodalom megkülönböztetése • Címszavak keresése a gyermeklexikon és a szótár betűrendjében
<p>Kulcsszavak: információhordozók, adatok, információk, könyvtári terek, könyvek csoportjai, állományrészek; szótárak, lexikonok jellemzői</p>			

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
<p>4. évfolyam Évi óraszám: 6 óra</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Az információk keresése és 	<ul style="list-style-type: none"> • Azonosítja az információ forrása- 		<ul style="list-style-type: none"> • Használja az ismert kéziköny-

<p>kezelése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban • A könyvtár mint információs központ, a tanulás bázisa, segítője • Ismerkedés folyóiratokkal • Katalógusok megfigyelése • A könyvtári katalógus tájékoztató szerepe a könyvek és egyéb információforrások keresésében • <i>Látogatás a lakóhelyi gyermekkönyvtárban. Mesegyűjtemények, gyermekek részére készült verseskötetek válogatása a szabadpolcon</i> • <i>Megadott szempontok alapján a könyvtár megfigyelése, a tapasztalatok feljegyzése</i> • <i>Az iskolai és a gyermekkönyvtárról szerzett tapasztalatok összehasonlítása, hasonlóság, különbség rögzítése írásban, rajzban</i> • <i>Ismeretlen fogalmak, szavak keresése lexikonban, szótár betűrendjében</i> • <i>Fogalmak, nevek, témakörök keresése enciklopédiában a mutatók és a tartalomjegyzék alapján</i> 	<p>sait, ismeri azok kezelését</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>A lakóhelyi gyermekkönyvtár (terek, állományrészek, szolgáltatások)</i> • <i>Gyermekek részére készült gyermeklapok, gyermek rovat</i> • <i>Az enciklopédia jellemzői, gyermek enciklopédiák</i> • <i>A nem nyomtatott dokumentumok alaptípusai</i> • <i>Szaktárgyi feladatok megoldása a megismert dokumentumokkal</i> 		<p>veket</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Könyvek tartalmi és formai elemeinek (pl. tartalomjegyzék, fűlszöveg) felhasználása a tartalom megállapításához</i> • <i>Tájékozódás szótárakban, gyermeklexikonokban, segítséggel enciklopédiában</i> • <i>Gyűjtőmunka megadott segédkönyvből segítséggel, beszámoló a megtalált információról</i>
--	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Azonos fogalmak keresése az alapvető segédkönyvtípusokban. Hasonlóságának és különbségének megállapítása</i> • <i>Tények és adatok gyűjtése segédkönyvekből tantárgyi témához. A szerzett ismeretekről jegyzet, vázlat segítségével beszámoló</i> 			
<p>Kulcsfogalmak: információk, információhordozók, információs központ, lakóhelyi és iskolai könyvtár, katalógusok</p>			

5-8. évfolyam

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
<p>5. évfolyam Évi óraszám: 5 óra</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Egynyelvű szótárak használata, könyvtári kutatás • Megadott témához, problémához való célzott anyaggyűjtés (pl. adatok, példák, érvek) a könyvtár nyomtatott és elektronikus eszközeinek és forrásainak felhasználásával • <i>A könyvtár tereinek és állományrészeinek megkülönböztetése</i> • <i>Szöveges és képi információk értelmezése</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A könyvtár raktári rendje</i> • <i>Dokumentumtípusok: könyv, időszaki kiadvány, sajtótermék, évkönyv</i> • <i>Segédkönyvek: szótár, lexikon, enciklopédia</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Könyvtári gyűjtőmunka különféle tantárgyak megadott témáihoz</i> • <i>Szótárak, gyermeklexikonok használata</i>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Könyvek tartalmának megállapítása és ismeretése formai és tartalmi elemeik felhasználásával</i> • <i>Könyvek keresése különböző tantárgyak megadott témáihoz</i> • <i>Segédkönyvek használata ismeretlen fogalmak, kifejezések, eseményekhez, személyekhez kapcsolódó adatok kereséséhez, nyelvhelyességi önellenőrzéshez</i> • <i>A felhasznált források azonosítása a dokumentumok főbb adatainak megnevezésével</i> 			
<p>Kulcsfogalmak: szótárak, anyaggyűjtés, könyvtári terek, állományrész, raktári rend, dokumentumtípusok,</p>			

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
<p>6. évfolyam Évi óraszám: 4 óra</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Különböző sajtótermékek megismerése • Tematikus gyűjtőmunka folyóiratokból • A gyűjtött anyag feldolgozása (jegyzetkészítés, rendszerezés, vázlatkészítés, felhasználás) • Segédkönyvek csoportosítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sajtótermék jellemzői: <ul style="list-style-type: none"> - formai - tartalmi • Nyomtatott dokumentumok információi <ul style="list-style-type: none"> - szövegtípusok - illusztráció • Az adatfeldolgozás alapvető ismeretei 		<ul style="list-style-type: none"> • Anyaggyűjtés segédkönyvekből, sajtótermékekből • Jegyzet és vázlat készítése • Vizuális információk szerepének megértése

<p>Azonos fogalmak keresése és értelmezése szótárban, lexikonban és enciklopédiában</p> <ul style="list-style-type: none"> Nem szöveges információk (képek ábrák, jelek) értelmezése 			
<p>Kulcsfogalmak: sajtótermékek, nyomtatott dokumentumok, tematikus gyűjtőmunka, adatfeldolgozás</p>			

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
<p>7. évfolyam Évi óraszám: 4 óra</p>			
<ul style="list-style-type: none"> Önálló tájékozódás a könyvtárban Anyaggyűjtés különböző tantárgyak témáihoz Egyszerűbb témák önálló feldolgozása a könyvtár dokumentumainak (segédkönyvek, kézikönyv, ismeretközlő könyv, folyóirat stb.) feldolgozásával A forrásfeldolgozás lépéseinek alkalmazása: a téma pontos megfogalmazása, problémafelvetés, forrásválasztás és –feldolgozás segítségével (jegyzetelés, rendszerezés, vázlatkészítés), beszámoló (szó- 	<ul style="list-style-type: none"> A könyvtár dokumentumainak felhasználása különféle témák feldolgozásában 		<ul style="list-style-type: none"> A kézikönyvtár funkciójának ismerete Gyűjtőmunka segédkönyvekből Jegyzet és vázlat készítése Beszámoló megadott forrásból

ban vagy írásban), hivatkozás a forrásra			
Kulcsfogalmak: önálló tájékozódás a könyvtárban, forrásfeldolgozás, beszámoló			

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
8. évfolyam Évi óraszám: 4 óra			
<ul style="list-style-type: none"> • Forráskeresés tantárgyi vagy közhasznú problémák megoldásához a könyvtár tárgyi katalógusaiban • A kiválasztott források lényegének rögzítése cédulázással • Szóbeli vagy írásbeli beszámoló készítése többféle forrás felhasználásával 	<ul style="list-style-type: none"> • Tárgyi katalógus • Forrásjegyzék • Cédulázás 		<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár tájékoztató eszközeinek használata (kézikönyvek, katalógusok) • Keresés segítségével a könyvtár tárgyi katalógusaiban • Témafeldolgozás egy-két forrással
Kulcsfogalmak: forráskeresés, beszámoló, katalógusok			

KÖNYVTÁRI INFORMATIKA TANMENET (Részletes)

A *könyvtárhasználat* oktatásának célja a tanulók felkészítése az információszerzés kibővülő lehetőségeinek felhasználására a tanulásban, a hétköznapi életben az információk elérésével, kritikus szelekciójával, feldolgozásával és a folyamat értékelésével. A könyvtár forrásközpontként való használata az önműveléshez szükséges attitűdök, képességek és az egész életen át tartó önálló tanulás fejlesztésének az alapja. A fenti cél az iskolai és fokozatosan a más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismerésével, valamint a velük végzett tevékenységek gyakorlásával, tudatos, magabiztos használói magatartás, tájékozódás és a könyvtárhasználat igényének kialakításával érhető el.

Az információkeresés területén kiemelt cél, hogy a képzési szakasz végére a tanuló tudatosan és komplexen gondolkodjon a folyamatról és tervezze azt. Ehhez elengedhetetlen, hogy ismerje a dokumentumtípusok és segédkönyvek típusait, jellemzőit és azok információs értékének megállapításának szempontjait. Ezen tudásának fokozatos, folyamatos és gyakorlatközpontú fejlesztése segíti őt a feladatokhoz szükséges kritikus és válogató forráskiválasztáshoz és információgyűjtéshez. Tudatosítani szükséges a tanulóknak a

könyvtári információszerzéshez, - feldolgozáshoz és - felhasználáshoz is kapcsolódóan az etikai szabályokat, jogi vonatkozásokat.

A könyvtári informatika témakör oktatása során a tanuló a könyvtárak és a könyvtári források használatának alapjaival ismerkedik meg, majd a többi tantárgy keretében megvalósuló, erre a tudására épülő gyakorlati feladatok során szerez tapasztalatokat az egyes műveltségterületeken és rendszerezi, mélyíti tudását. Mindezek során egyszerre vannak jelen a könyvtárak által nyújtott hagyományos szolgáltatások és a korszerű társadalmi igényeket kiszolgáló modern technikai lehetőségek.

A *könyvtárhasználati* tudás a kiemelt fejlesztési területek mindegyikében elengedhetetlen, mivel minden téma megismerése hatékony és kritikai szemléletet igényel. Ezen belül is kiemelkedik a nemzeti műveltség, értékek és az egyetemes kultúra megismertetése, hiszen ezek alapvető eszközei az információforrások. A demokráciára nevelés és az állampolgári kompetencia fejlesztésének fontos része az információhoz való jog tudatosítása és a megszerzéséhez, megértéséhez, a társadalom érdekében való aktív felhasználásához szükséges tudás fejlesztése. Az információ feldolgozása sok erkölcsi kérdés megvitatását teszi szükségessé, melyekkel a tanulók társas kapcsolati kultúrája fejleszhető.

A könyvtári informatika keretén belül kerül sor annak a megtanítására, hogy hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások a tanulás során. A forrás- és könyvtárhasználat tanulása segít az információkeresés és a tanulás folyamatának megértésében, a tanulási stratégia fejlesztésében. A témakör a gyakorlatközpontúságból adódó folyamatos tevékenykedtetéssel és az együttműködést igénylő csoportmunkával járul hozzá a differenciáláshoz. Mind az anyanyelvi, mind a digitális kulcskompetenciák fejlesztése területén kiemelt jelentősége van az információs problémamegoldás folyamatának, valamint ezek bemutatásának. A könyvtárhasználat tanítása során cél, hogy a tanulók a nyomtatott és a digitális eszközök segítségével önállóan és tudatosan használjanak könyvtárakat, anyanyelvi és idegen nyelvű információforrásokat.

4. évfolyam

A *könyvtári informatika* témakörben a könyvekhez és egyéb információforrásokhoz való pozitív attitűd kialakítása meghatározó a tanulásmódszertan és a tanulási motiváció alapozása során. **Fontos cél**, hogy a tanulók az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával tapasztalatokat és élményeket szerezzenek a könyvtárban végezhető szolgáltatásokhoz és tanuláshoz köthető tevékenységekről.

A könyvtárhasználóvá nevelés területén kiemelt jelentőségük van a meséknek, a játékos foglalkozásoknak, az alkotó tevékenységeknek. Ezek elsősorban a nyomtatott forrásokhoz kötődnek, de a széleskörű tapasztalatszerzés és a tanulók iskolán kívüli ismereteinek beépítése érdekében helyet kell kapniuk az elektronikus forrásoknak és más, nem hagyományos dokumentumtípusoknak is.

A gyermekeknek szánt szépirodalmi és ismeretterjesztő művek széles választéka minden tantárgy számára sok lehetőséget nyújt az egyes témák élményszerű, forrásalapú feldolgozására. A játékos foglalkozások során érdemes a könyvtár tereivel, használatának alapjaival, a legelterjedtebb dokumentumtípusokkal, segédkönyvekkel megismertetni a tanulókat.

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
4. évfolyam			

<p>Évi óraszám: 2 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eligazodás az iskolai könyvtár tér- és állomány-szerkezetében • A könyvtár alapszolgáltatásainak ismerete, a használat szabályainak betartása • Elterjedt dokumentumtípusok, elektronikus források formái, tartalmi jellemzőinek megismerése, megkülönböztetése, használatuk alapjai • A források azonosító adatainak megállapítása, az egyes információ-források azonosító adatainak megke- resése 	<ul style="list-style-type: none"> • Eligazodás az iskolai könyvtár tér- és állomány-szerkezetében • A könyvtárban elvárt viselkedési szabályok megismerése, betartása • A kölcsönzési folyamat megismerése • Könyvek keresése a szabadpolcon szerző, cím, téma szerint • A könyvtár alapszolgáltatásainak ismerete, a használat szabályainak betartása, adatok kiválasztására, rögzítésére • Legyen képes közhasznú információ-források használatára • Elterjedt dokumentumtípusok, elektronikus források formai, tartalmi jellemzőinek megismerése, megkülönböztetése, használatuk alapjai • Dokumentumtípusok megkülönböztetése • Szépirodalmi és ismeretterjesztő művek felismerése • Információforrások formai és tartalmi jellemzőinek megismerése • Információforrások használata 		<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók a könyvtári informatika témakör végére: <ul style="list-style-type: none"> - legyen képes eligazodni az iskolai könyvtár tér- és állomány-szerkezetében - ismerje a könyvtárak alapszolgáltatásait - ismerje az elterjedt dokumentumtípusokat - legyen képes a források azonosító adatainak megállapítására
<p>Kulcsfogalmak: könyvtári tér, állományszerkezet, könyvtár szolgáltatásai, viselkedés a könyvtárban, dokumentumtípusok, forrásazonosítók</p>			

5–6. évfolyam

A *könyvtári informatika* fejlesztési területen ebben a szakaszban az alsó tagozaton szerzett iskolai könyvtári és gyermekkönyvtári tapasztalatokra építve a megszerzett tudás rendszerezése és tudatosítása kerül középpontba. A tudás bővítése és a szokásformálás során egyre hangsúlyosabb szerepet kap a könyvtári források és szolgáltatások tanulásban való felhasználása. Cél, hogy a tanuló minden tantárggyal kapcsolatban megismerje a különböző források felhasználási lehetőségeit.

Ezekon az évfolyamokon cél, hogy a tanuló tanári irányítás mellett önállóan tájékozódjon az iskola könyvtárában. Kiemelt szerepet kap a korosztály számára készült nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő művekben való önálló tájékozódás, és a szerzett információk megadott szempontok szerinti felhasználása, a források azonosítása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Könyvtári informatika		Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A könyvtári terek, alapszolgáltatások, elterjedtebb dokumentumtípusok jellemzőinek és a könyv bibliográfiai azonosító adatainak ismerete. Betűrendezés.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A könyvtár forrásainak és eszközeinek tanári segítséggel való alkotó és etikus felhasználása a tanulmányi feladatok során.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
<p><i>Könyvtártípusok megkülönböztetése. Az iskolai könyvtár eszköztárának készségi szintű használata</i> Tájékozódás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Az iskolai könyvtár eszköztárának készségi szintű használata a könyvtári terek funkcióinak és a könyvtári abc ismeretében. Könyvtárlátogatás a települési könyvtárban.</p>		<p><i>Matematika:</i> ismeretek rendszerezése.</p>	
<p><i>Könyvtári szolgáltatások</i> A hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismerése. A könyvtár alapszolgáltatásainak használata. A könyvtári katalógus funkciójának megértése. Katalógusrekord (-cédula) adatainak értelmezése.</p>		<p><i>Minden tantárgy keretében:</i> ajánlott olvasmányokkal kapcsolatos feladatok. Csoportos könyvtárlátogatás, könyvtári óra.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek elkülönítése és gyakorlása (könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés, gyermeklexikon).</p>	
<p><i>Információkeresés</i> Megadott művek keresése a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével. Keresőkérdések megfogalmazása tanári segítséggel.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> írás, szövegalkotás. Rövidebb beszámolók anyagának összegyűjtése, rendezése különböző nyomtatott (lexikonok, kézikönyvek) és elektronikus</p>	

	forrásokból.
<p><i>Dokumentumtípusok, kézikönyvek</i> Hagyományos és nem hagyományos dokumentumok formai, tartalmi, használati jellemzőinek megállapítása; csoportosításuk. A korosztálynak készült tájékoztató források, segédkönyvek biztos használata.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ismerkedés különböző információhordozók természetével, kommunikációs funkcióival és kultúrájával. A média kifejező eszközei. Az újság tartalmi és formai jellemzése, a nyomtatott és az online felületek összehasonlítása. Sajtóműfajok. A nyomtatott és az elektronikus szövegek jellemzői. Szövegek műfaji különbségének érzékelése. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről. Helyesírási kézikönyvek. A média különféle funkcióinak felismerése. Adott szöveg fikciós vagy dokumentum-jellegének megfigyelése, felismerése.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> segédkönyvek, kézikönyvek, atlaszok, lexikonok használata. Tanult események, jelenségek topográfiai helyének megmutatása térképen.</p> <p><i>Természetismeret:</i> tájékozódás a hazai</p>

	<p>földrajzi, környezeti folyamatokról - információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat). Térképfajták. Térkép és földgömb használata.</p> <p><i>Matematika:</i> ismerethordozók használata (pl. matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok, képletgyűjtemények).</p>
<p><i>Forráskiválasztás</i> A megadott problémának megfelelő nyomtatott és elektronikus források irányított kiválasztása. A könyvtárhasználati és informatikai alapokra építő információgyűjtést igénylő feladatok.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> feladatvégzés könyvekkel, gyermeklapokkal (válogatás, csoportosítás, tematikus tájékozódás). Anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> információk gyűjtése adott témához segítséggel könyvtárban, médiatárban, múzeumokban.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgyakkal, jelenségekkel,</p>

	<p>műalkotásokkal kapcsolatos információk gyűjtése.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a tevékenység információforrásainak használata az egyéni tevékenységhez, tervekhez kapcsolódó szöveges, képi, hang alapú információk célzott keresése tapasztalati, valamint nyomtatott és elektronikus forrásokban.</p> <p><i>Természetismeret:</i> tájékozódás a környezet anyagairól. Válogatás információs anyagokban és gyűjteményeikben (könyv és médiatár, kiállítási-múzeumi anyagok).</p>
<p><i>Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás</i> A forrásmegjelölés etikai vonatkozásainak megértése. Saját és mások gondolatainak elkülönítése. A felhasznált források önálló azonosítása a dokumentumok főbb adatainak (szerző, cím, hely, kiadó, év) megnevezésével.</p>	<p><i>Minden tantárgy, feladat esetében:</i> a forrásfelhasználás jelölése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Könyvtár, kézikönyvtár, katalógus, hivatkozás, forrás, könyv, időszaki kiadvány, honlap, CD, DVD, lexikon, enciklopédia, szótár, atlasz.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p><i>A tanuló az informatikai eszközök használat témakör végére</i> ismerje a számítógép részeinek és perifériáinak funkcióit, tudja azokat önállóan használni; tudjon a könyvtárszerkezetben tájékozódni, mozogni, könyvtárat váltani, fájlt keresni; tudjon segítséggel használni multimédiás oktatóprogramokat; tudjon az iskolai hálózatba belépni, onnan kilépni, ismerje és tartsa be a hálózat használatának szabályait; ismerje egy vírusellenőrző program kezelését.</p> <p><i>A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére</i> ismerje a szövegszerkesztés alapfogalmait, legyen képes önállóan</p>
--	---

elvégezni a leggyakoribb karakter- és bekezdésformázásokat;
használja a szövegszerkesztő nyelvi segédeszközeit;
ismerje egy bemutatókészítő program egyszerű lehetőségeit, tudjon rövid bemutatót készíteni;
ismerje fel az összetartozó adatok közötti egyszerű összefüggéseket;
segítséggel tudjon használni tantárgyi, könyvtári, hálózati adatbázisokat,
tudjon különféle adatbázisokban keresni;
tudjon különböző dokumentumokból származó részleteket saját munkájában elhelyezni.

A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére

legyen képes összegyűjteni a problémamegoldáshoz szükséges információt;
ismerje a problémamegoldás alapvető lépéseit;
képes legyen önállóan vagy segítséggel algoritmust készíteni;
tudjon egyszerű programot készíteni;
legyen képes egy fejlesztőrendszer alapszintű használatára;
a problémamegoldás során legyen képes együttműködni társaival.

A tanuló az infokommunikáció témakör végére

legyen képes a böngészőprogram főbb funkcióinak használatára;
legyen képes tanári segítséggel megadott szempontok szerint információt keresni;
legyen képes a találatok értelmezésére;
legyen képes az elektronikus levelezőrendszer önálló kezelésére;
legyen képes elektronikus és internetes médiumok használatára;
legyen képes az interneten talált információk mentésére;
ismerje a netikett szabályait.

A tanuló az információs társadalom témakör végére

ismerje az informatikai biztonsággal kapcsolatos fogalmakat;
ismerje az adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat;
ismerje az adatvédelem érdekében alkalmazható lehetőségeket;
ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat;
szerezzen gyakorlatot az információforrások saját dokumentumokban való feltüntetésében.

A tanuló a könyvtári informatika témakör végére

a különböző konkrét tantárgyi feladataihoz képes az iskolai könyvtárban a megadott forrásokat megtalálni, és további releváns forrásokat keresni;
konkrét nyomtatott és elektronikus forrásokban képes megkeresni a megoldáshoz szükséges információkat;
el tudja dönteni, mikor vegye igénybe az iskolai vagy a lakóhelyi könyvtár szolgáltatásait.

A *könyvtári informatika* fejlesztési területen az egyre tudatosabb könyvtárhasználóvá nevelés a kiemelt cél. Ehhez járul hozzá az információs problémamegoldás alapvető lépéseinek ismerete, az egyes eszközök, módszerek tanári támogatással történő alkalmazása, továbbá az iskolai könyvtár állományának és szolgáltatásainak önálló használata. Az önálló forráskiválasztást és -használatot, a döntések meghozását támogatja, hogy a tanulók megismerik az egyes könyvtártípusok és szolgáltatásaik jellemzőit, különbségeit, a nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, tájékoztató eszközök széles tárházát, azok információs értékét.

A különböző tantárgyi gyűjtőmunkákhoz, projektmunkákhoz kapcsolódó támogatásban, értékelésben hangsúlyos szerepet kapnak az etikai és jogi vonatkozások, a forrásjegyzék készítése és a hivatkozások.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Könyvtári informatika	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az iskolai könyvtár önálló használata a raktári rend ismeretében. Közkönyvtári tapasztalatok. Könyvtári katalógusok irányított használata. Az önálló műre való hivatkozás alapjainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az iskolai és lakóhelyi könyvtár alapszolgáltatásainak és a különböző információforrásoknak önálló, alkotó és etikus felhasználása egyszerű tanulmányi feladatok egyéni és csoportos megoldása során.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Könyvtártípusok, funkcionális terek</i> Tájékozódás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Az összes könyvtártípus jellemzőinek megismerése, összehasonlítása. A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése. Nagyobb könyvtárak funkcionális tereinek megismerése. Önálló eligazodás a települési közkönyvtárban. A gyermekkönyvtár (-részleg) önálló használata. Könyvtárlátogatás.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> könyvtárhasználat.</p>
<p><i>Könyvtári szolgáltatások</i> Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban. A kézikönyvtár önálló használata.</p>		
<p><i>Információkeresés</i> Hatékony, céltudatos információszerzés. Keresett téma kifejezése tárgyszóval. Összetett keresőkérdés megfogalmazása. Megadott szempontok szerint való keresés az iskolai és a lakóhelyi elektronikus könyvtári katalógusban. Konkrét feladathoz való irányított forráskeresés katalógus és bibliográfia segítségével. A forráskeresés és -feldolgozás lépéseinek tudatosítása, irányított alkalmazása.</p>		<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a tevékenység információforrásainak használata: a tevékenységhez kapcsolódó információszükséglet behatárolása és a tevékenységhez, a probléma megoldásához szükséges komplex</p>

	<p>tájékozódás.</p> <p><i>Fizika; kémia; biológia-egészségtan:</i> Információk keresése, könyvtár-, folyóirat- és internethasználat, adatbázisok, szimulációk használata. Természettudományi témájú ismeretterjesztő források önálló keresése, követése, értelmezése, az ismeretszerzés eredményeinek bemutatása.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Írás, szövegalkotás: rövidebb beszámolók anyagának összegyűjtése, rendezése különböző nyomtatott (lexikonok, kézikönyvek) és elektronikus forrásokból. Az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása. Internetes enciklopédiák és keresőprogramok használata.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> önálló információgyűjtés adott témához különböző médiumokból.</p> <p><i>Földrajz:</i> tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról - információgyűjtés internetalapú szolgáltatásokkal (tények, adatok, menetrendek, hírek, idegenforgalmi</p>
--	---

	ajánlatok).
<p><i>Dokumentumtípusok, kézikönyvek</i> Nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, közhasznú információforrások és ismeretterjesztő művek típusainak ismerete. Közhasznú adatbázisok használata.</p>	<p><i>Matematika:</i> ismerethordozók használata - könyvek (pl. matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok, képletgyűjtemények).</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása: segédkönyvek, szótárak, lexikonok, helyesírási kézikönyvek használata, ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresése egynyelvű szótárakban. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> az élővilág rendszerezésében érvényesülő szempontok bemutatása határozókönyvek alapján.</p>
<p><i>Forráskiválasztás</i> A feladatnak megfelelő forrástípus önálló kiválasztása. Információforrások hitelességének vizsgálata, szelektálása. Többféle forrásra épülő tematikus gyűjtőmunka.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a tevékenység információforrásainak használata. A tevékenységekhez szükséges információk kiválasztása és alkalmazása. A különböző eredetű információk szűrése, értékelése, összekapcsolása, érvényességük</p>

	<p>kiterjesztése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az információ kritikus befogadásának megalapozása (azonos témáról különböző forrásból származó rövidebb információk összevetése tanári irányítással, csoportosan).</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a források megbízhatósága.</p>
<p><i>Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás</i> Bibliográfiai hivatkozás önálló készítése. Idézés jelölése. A szerzői jogi vonatkozások megértése. Forrásjegyzék összeállítása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> források megjelölése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Nemzeti könyvtár, szakkönyvtár, elektronikus könyvtár, kézikönyv, szaklexikon, szakkönyv, napilap, folyóirat, bibliográfia, linkgyűjtemény, keresőkérdés, tárgyszó, szerzői jog, információs érték, felhasznált irodalomjegyzék.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p><i>A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére</i> ismerje meg a különböző informatikai környezeteket; tudja használni az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait; segítséggel legyen képes az adott feladat megoldásához alkalmas hardver- és szoftvereszközök kiválasztására.</p> <p><i>A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére</i> tudjon dokumentumokba különböző objektumokat beilleszteni; tudjon szöveget, képet és táblázatot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni; tudjon egyszerű táblázatot létrehozni; ismerje a diagramok szerkesztésének, módosításának lépéseit; tudjon bemutatót készíteni.</p> <p><i>A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére</i> lássa át a problémamegoldás folyamatát; ismerje és használja az algoritmusleíró eszközöket; ismerje egy programozási nyelv alapszintű utasításait; tudjon kódolni algoritmusokat; tudjon egyszerű vezérlési feladatokat megoldani fejlesztői környezetben;</p>
--	--

	<p>ismerjen és alkalmazzon tervezési eljárásokat; legyen képes meghatározni az eredményt a bemenő adatok alapján; legyen képes tantárgyi szimulációs programok használatára.</p> <p><i>A tanuló az infokommunikáció témakör végére</i> legyen képes megkeresni a kívánt információt; legyen képes az információ értékelésére; legyen képes előkészíteni az információt weben történő publikálásra; tudja megkülönböztetni a publikussá tehető és védendő adatait; használja a legújabb infokommunikációs technológiákat, szolgáltatásokat.</p> <p><i>A tanuló az információs társadalom témakör végére</i> ismerje az informatikai biztonsággal és adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat; ismerje az adatokkal való visszaélésekből származó veszélyeket és következményeket; ismerjen megbízható információforrásokat; legyen képes értékelni az információ hitelességét; ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat; ismerje az információforrások etikus felhasználási lehetőségeit; ismerje fel az informatikai eszközök használatának az emberi kapcsolatokra vonatkozó következményeit; ismerjen néhány elektronikus szolgáltatást; legyen képes a szolgáltatások igénybevételére, használatára, lemondására.</p> <p><i>A tanuló a könyvtári informatika témakör végére</i> a könyvtár és az internet szolgáltatásait igénybe véve képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz; a választott forrásokat képes alkotóan és etikusan felhasználni a feladatmegoldásban; képes alkalmazni a más tárgyakban tanultakat (pl. informatikai eszközök használata, szövegalkotás); egyszerű témában képes az információs problémamegoldás folyamatát önállóan végrehajtani.</p>
--	---